

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 23 MARS 1913.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WAGNER.

GIRL-SCOUTERNA HÅLLA RIKS- MÖTE.

I GÅSMARSCH.

MIDDAGSSKAPNING.

SÅ LÅNGT HAR MAN KOMMIT hos oss med flickornas scout-rörelse som för endast två år sedan såg ut som bara ett litet, litet frö, att nu hålla alla girl-scoutföreningar från hela landet möte i Stockholm d. 26 mars. Mötet skall afhållas i Margaretaskolan, och meningen är att det skall vara utageradt på en dag.

Det är dock icke få saker som skola afhandlas, man skall diskutera stadgar och prof, som böra afläggas för upptagande i de olika klasserna, och möjligheten till en sammanslagning, till ett gemensamt program.

Girl-scout-rörelsen hos oss har nämligen fått växa upp, som en blomma på marken, som tar litet olika karaktär efter den jordmån den faller i. De olika orternas skol-flickor ha blifvit scouters så där någorlunda

SISTA DRÖPPARNA!

FRISK APTIT IGRÖNGRÄSET

SKURBORSTARN I FARTEN.

PÅ BÄTBRYGGAN.

TRÄDGÅRDSARBETE.

KOKGROPEN GRÄFVES.

EN LAGERMÅLTID.

FRÅN SIGNALTORNET.

som det på den platsen lämpade sig bäst, hvilket helt säkert icke var något oäfvet sält för att få en början; man må härvidlag endast befänka, att vi ha girl-scouts på så skilda ställen som i Ystad och i Umeå. En del af grupperna hade vänt sig till Stockholmsgruppen för att få stadgar, en del har börjat alldeles själfständigt, och nu har man grupper, färdiga eller under bildning, i Visby, Göteborg, Hudiksvall, Mönsterås, Karlstad, Kristinehamn och Uppsala.

Tre flickor i Wallinska skolan blefvo en gång efter åhörande af ett föredrag om boy-scouts så entusiasmerade, att de bestormade sina lärarinnor att sätta saken i gång, och ville dessa icke göra det, skulle de göra det själfva. Tre lärarinnor beslöt sig då för att genomgå kurser i de till scouting hörande ämnena, såsom lifräddning, semaforering, sjukvård m. m. och så kom scout-gruppen vid Wallinska skolan, som är den i hufvudstaden största och lifaktigaste, till stånd. Nu finnas scouter äfven i andra af Stockholms flickskolor: Ahlinska, Almquistiska, Lyceum, Margareta-skolan och Östermalms nya elementarläroverk, och medlemmar finnas alltifrån 12- till 18-åringar; intet hindrar emellertid att ännu äldre äro med och de bli då underledare, och äfven elever från skolor, där ingen särskild grupp finns, kunna få sluta sig till en annan skolas.

Öfningar hållas en gång i veckan inomhus och hvarannan söndag i det fria. Inomhus föreläses om sjukvård och läres hur man lägger förband, lämnar bistånd vid brännskador, förgiftning, drunkning. Man öfvar sig också i kartläsning som beredelse till utflykterna, hvarförutom undervisning ges i så praktiska ting som strumpstoppning, knapphålssöm, tillklippning och enklare klädsöm. Ingen vinner inträde i den tidigaste klassen utan att kunna göra en riktigt fin stopp. Matlagning läres under utflykterna.

En svårighet finns för hufvudstadens girl-scouts, som icke existerar för gossarna, det är, att man ej kan företa öfningar helt nära Stockholm, utan alltid måste kosta på en liten järnvägs- eller ångbåtsresa. Och hvarför skulle ej våra vackra omgifningar duga? Jo, lyder svaret, naturen är förträfflig men icke så människorna. Flickorna få icke vara i fred för dumma pojkar, som samlas och tillkasta så påflugna tillmälen, att man gång efter annan måst uppge försöket.

Men att flickorna icke känna mindre brinnande lust än gossarna för det friska och härdande utelivet, att de äro lika viga och oförfärade, det har redan många prof visat. Och när man begifvit sig längre bortåt landsbygden, har befolkningen öfverallt varit vänlig, till och med gästfri och älskvärd, och det är med största förljusning man till sommaren förbereder ett fjorton dagars lägerlif.

ALLMAN TANDBORSTNING.

RENSNINGSBESTYR.

EN DRAGKAMP.

AFTONVARDEN.

"ÅLÅS VÅR LYDDE"

"GOD NATT!"

Prenumerationspris:

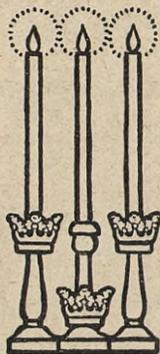
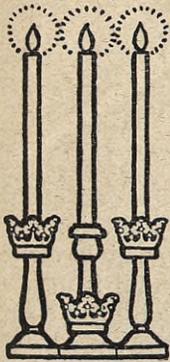
Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 8.-
Halft år	3.50	Halft år	4.25
Kvartal	1.75	Kvartal	2.25
Lösnr	0.12	Lösnr	0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsg. 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10-4.	Kl. 9-6.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11-1.	Kl. 9-6.
Verkst. direktören kl. 11-1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	Utländska annonser debiteras 30 öre med 20 % förhöjning å särskild begärd plats.
25 öre efter text.	
30 öre å textside.	
20 % förhöjning å särskild begärd plats.	

SVENSKT KYRKOLIF

Herr Redaktör!

I HAR I EDER SERIE "SVENSKT kyrkolif" önskat få några ord om utsiktterna och önskemålen för det svenska kyrkohistoriska forskningsarbetet.

Om utsiktterna kan jag kort och godt säga, att de äro glädjande gynnsamma. Den våg af växande intresse och kärlek till vår kyrka, som nu går fram öfver Sverige, har fört med sig påtagliga bevis på intresse äfven för vår kyrkas historia och på det vetenskapliga arbetet för dennas utforskande; läslusten på detta område är ock i afgjordt växande. Ej utan samband härmed torde stå det faktum, att vi kanske aldrig förut haft en sådan stab af unga duktiga kyrkohistoriska forskare som nu. Här kräfvades ock ett tacksamt erkännande till domprosten Herman Lundström i Uppsala, som genom egna arbeten, genom startandet och upprätthållandet af Kyrkohistorisk Årsskrift och genom personliga initiativ väsentligen bidragit till den blomstring och den stränga kritiska sans midt i blomstringen, som nu synes präglade det kyrkohistoriska arbetet i Sverige. Och att det här ej varit fråga om blott ett tillfälligt eller lokalt uppflammande, därom synes mig erfarenheter äfven från Lund vitna; under de tre år jag där varit ämnets representant, har mer än 20 ämnen för licentiatafhandlingar i Svensk kyrkohistoria utdelats, och ej det minsta antalet under sista tiden.

Emellertid, äfven om ej allt för många af de planerade specialundersökningarna stanna vid planer, räcker dock ej denna sida af arbetet till för den lyftning af det kyrkohistoriska studiet och intresset, som borde vara ett mål för alla vänner till Sveriges historia och Sveriges kyrka. Det finns godt ej blott om förhoppningar utan äfven om brister och önskemål. Så t. ex. äro urkundspublikationerna till vår kyrkas historia alldeles för litet uppmuntrade. Domprosten Lundström har äfven här med sin kända energi gripit in, dels genom att utgifva synodalstatuterna från skilda stift efter reformationen — urkunder hvilka gifva dräpliga bidrag till

Något om utsikter och önskemål för det svenska kyrkohistoriska forskningsarbetet.

Af Professor HJALMAR HOLMQUIST.

DET KYRKO-HISTORISKA STUDIET HAR UNDER DE SENASTE årtiondena varit synnerligen lifaktigt i vårt land. Man har därvid haft att glädja sig åt en betydande rent nationell forskning, som haft en medelpunkt i den i Uppsala grundade Kyrkohistoriska föreningen. Det är en af våra mest framstående forskare på området, professor Hjalmar Holmquist i Lund — mycket uppmärksammat som föreläsare äfven utom akademien — som i det följande gifver uttryck åt sina tankar och förhoppningar med afseende på den disciplin han företräder vid vårt sydsvenska universitet.

Sveriges hela kulturhistoria — dels genom motion i kyrkomötet om statsbidrag till publicerande af prästeståndets protokoll. Det vore för hela vårt kyrkohistoriska arbete af största betydelse, att detta initiativ kunde fullföljas och vidgas till andra viktiga områden och punkter från kyrkans gångna historia. Vi äga ock nu ett tillräckligt antal skolade kyrkohistorici, för att ett ganska omfattande editionsarbete skulle kunna bedrivas, om blott nödiga medel stode till buds.

Andra önskemål kunde nämnas, såsom uppmuntrade af stifts- och sockenhistorien, upptecknande af konkreta lifsbilder — där våra "julböcker" från de olika stiftet börjat göra ett godt arbete — insättande på grundligare statistiska undersökningar af våra kyrkliga förhållanden i gångna tider eller på det folkliga fromhetslifvets inre historia, ett mera energiskt genomförande af sträfvan att se vår egen kyrkas historia i samband med den allmänna religiösa utvecklingen — för att på den vägen äfven allt klarare få fram den verkliga egenartade själfständighet, som svenska kyrkan visar, och som vi ha rätt att vara stolta öfver, o. s. v.

Men här vill jag speciellt dröja vid ett enda önskemål. Det kyrkohistoriska specialarbetet synes nu ha hunnit så långt, att tiden vore mogen för en stor svensk kyrkohistoria, som kunde i en på en gång populär och vetenskapligt solid framställning ge den bildade allmänheten kontentan af hvad som hittills är utforskadt om vår kyrkas utveckling. Som stöd för en sådan tanke komma ytterligare de två faktorer, hvarom jag i början af denna artikel erinrade: just nu synes intresset för svenska kyrkan vara så lifligt, att en tillräckligt stor läsekrets borde kunna påräknas för en sådan kyrkohistoria; och just nu synes ett tillräckligt antal yngre forskare med både specialutbildning och god framställningskonst finnas, för att genom enigt samarbete ett verk af ofvan antydd art kunde bli en verklighet, om ock naturligen med mindre anspråk än t. ex. illustrerad svensk historia med dess till stor del

i vetenskapen grånade medarbetare. Så har jag ock sedan ett par år fört förhandlingar om ett dylikt företag; och dessa synas nu ha kommit så långt, att en antydan om planeringen kan framläggas. "Svenska kyrkans historia från äldsta tid till våra dagar" är af flere skäl, bl. a. spridningssynpunkten, afsedd att göras illustrerad, med ett jämförelsevis mindre antal bilder, men väl utförda och noggrant valda ur synpunkten af verklig textillustration. Som medarbetare ha vunnits ett tiotal yngre forskare, däribland äfven ett par profanhistorici. I arbetet skall ock ingå en rikt illustrerad framställning af den kyrkliga konstens historia i Sverige, redigerad af en bland våra mest framstående yngre konsthistorici. I öfrigt skulle verket dirigeras af två hufvudredaktörer och fördelas på fyra stora band om 800 à 1,000 sidor. Det är afsedt att utkomma under loppet af åren 1915—1920 och borde föreligga färdigt till de stora nationellt-kyrkliga selskafesterna 1920—23.

Afsikten med ett sådant arbete är naturligen i första hand att i vårt land bereda ökad kännedom om svenska kyrkans utveckling och därmed kärlek till denna kyrka i den mån historiens klarare ljus visar henne vara förljant därpå. Men företagets uppgift är ej blott att i en läsbar framställningsform gifva sammanfattningen af hittills gjorda forskningar; afsikten är att hvarje medarbetare skall i görligaste grad själf genomarbete materialet för den af honom öfvertagna tidsperioden, ej minst det otryckta, så att hvar del kan blifva en själfständig vetenskaplig insats med äfven nytt material och nya synpunkter. På så vis skulle ock arbetet kunna bidraga att fylla ännu ett önskemål: att klarare precisera hvar de kyrkohistoriska problem föreligga, som i första hand kräva sina specialundersökningar, och därmed möjliggöra ett mera systematiskt utdelande af ämnena för licentiatafhandlingar, än som nu är fallet. — Ur synpunkten af verkets vetenskapliga värde är ock meningen, att den för allmänheten afsedda framställningsformen bör förenas med rätten till vetenskaplig apparat med diskussion om viktigare problem etc. i noter, om ock med nödig begränsning till det väsentligaste, och framför allt bör hvarje del åtföljas af så vitt möjligt fullständigt angifvande af källor och litteratur, därifrån en begynnande forskare må kunna på ett lättillgängligt sätt orientera sig. — Den mängd specialundersökningar, hvilka naturligen under arbetets fortgång komme att göras af de olika medarbetarna, men hvilka ej lämpligen kunde gifvas tillräcklig plats i verket själf, borde ju genom publicerande separat eller i våra kyrko- och profanhistoriska tidskrifter äfven i sin mån bidraga till det svenska teologiska arbetets blomstring inom den kyrkohistoriska vetenskapen, liksom de kunde bilda en lämplig parallellserie till det ofvannämnda editionsarbete af urkunder, hvilket icke finge på något vis trängas undan genom den planerade kyrkohistorien.

Härmed äro några konturer antydda. Ännu fattas definitiva löften af författare till en eller två afdelningar; men förhandlingarna ha dock fortskridit så långt, att arbetets förverkligande närmast synes vara en förläggarefråga. Ytterst blir det en fråga, om den ofvan hoppfullt betonade tillväxten i intresse för svensk religiös lif och Sveriges kyrka i verkligheten skall visa sig bärkraftig nog. De här nedskrifna raderna ha i sin ringa mån velat bidraga till, att frågan blir jakande besvarad.

KOSTYMER

för 5 kronor stycket är väl billigt? Sänd Eder gamla smutsiga, nerfläckade kostym i och för kemisk tvätt och prässning till **Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg** och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet.

Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Specialiteter!
Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt Kartong.

Modernaste Finpappersbruk. Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

En askonsdagsmaske-
rad i en småstad.

ET AR BARA TANTPRAT, sade löjtnant Tweed och slog varligt af cigarrns långa fina asktipp mot den mörkgrön-glänsande bronskoppen, visst dansades det onestep.

— Men jag såg inte ett enda onesteppande par och vi voro ändå där ända tills att balen blåstes af, inföll fru Mård, och såg bort mot sin man.

— Va ni där — var du på maskeraden — ha ni varit nere i Stockholm nu, ljud det om hvarannat.

— Ja. Det kan ibland hända att man tar sig en sådan där liten tripp i all hemlighet, log direktör Mård. Och det blef verkligen maskerad från början till slut. Redan nere vid station och sedan på tåget, hade vi allt göra i världen att smygga oss undan och icke bli igenkända. Hade inte en aning om att det var så kinkigt att resa inkognito.

— Vid alla helgon, löjtnant Tweeds ögon stodo stela i hufvudet som ett par svarta kängknappar af pur förvåning, då var det ju ni som var det där mystiska paret. — "Damen med blå slöjan och mannen med den nerdragna mössan som alltid vände ryggen till" som hela stan talat om nu i ett par vec-kors tid.

— Just vi. Och det är därför vi talade om det nu, sade fru Mård allvarligt. Vi hör ju aldrig något skvaller, men i dag, när jag saft hjälp- och försvarslös under hårfrisörskans händer och omöjligt kunde fly, fick jag i mig hela den eländiga historien med alla sina smutsiga variationer. Men när jag så till sist fick veta att nu ändligen visste man alldeles säkert h v e m som rest med h v e m, blef jag så ond att jag rusade upp, jag brände mig förresten alldeles förskräckligt på frisertån-gen, och förklarade, för den nästan velt-skrämda fröken Andersson, att jag var da-men med blå slöjan, jag och ingen annan. I ifvern glömde jag visst att låta om hvem mannen med den nerdragna mössan var.

Uppkrupen bland den turkiska soffans ke-limskuddar saft Vera Brand och såg dröm-mande genom den rökromsskumma luften in i stockvedsbrasans fallande glöd medan samtalet nådde henne som i ett aflägsset fjärran. — Tänk att det fanns gifta som kunde ha det så där förljusande med hvar-ann som Mårds. De gingo ju så helt upp i hvarandra, i sina tre små gossar och silt hem att man nästan aldrig såg till dem. Men ett, tu, tre kunde man få höra att de till exempel gjort en fjälltur, någon gång då det inte alls var hvarken Årevecka eller högsommarså-song — eller, som nu en hemlig Stockholms-tripp — eller någonting annat ovanligt och trefligt. Och allid bara de två. Tänk hvad hennes egen förlöfning tedde sig grå och hvardaglig i jämförelse med det lyckoskim-mer som omstrålade Mårds. Hur hade hon egentligen kunnat låta tvinga sig in i detta. Visserligen var ju Ernst Du Riis en sådan där utmärkt människa, rikligt i mamsmak, som talar filosofi och religion med de äldre da-merna, konst och litteratur med de yngre. Rik var han — och vacker. Just en sådan där mörk tenorlyp som kommer skolflickorna att hviska — himmel hvad han är vacker, och uppasserskor och jungfrur att slå ihop hän-

Våksång.

Hvad ljuslighet och glädje
i löftet om försoning!
Hvad ljus i mörka stunder,
och huru lätt blir stafven! —
Si, nu har lifvet brutit
sig ut ur dödens boning...

O, glädje, o, under!

Si, öppen är grafven,
och vårens vindar susa öfver
Josafats lunder.

Hvad segerklang och jubel
i sången om Den förste,
ur evighet framsprungen,
som kom att oss hugsvala.
Hör, rundtom hur naturen
lofprisar Den Störste.

Ja, sjungen! Ja, sjungen
med rösterna som tala
ur alla vårens vindar från

palmera till Ijungen!
Hjalmar Wallander.

För Idun af
HEDVIG SVEDENBORG.

— Sedan balen var aflåst, ja, och endast några enstaka nackspilande kottierier voro kvar, tyckte direktör Mård. Jag gick verkligen ner ett slag och tog mig en titt framemot morgonsidan, vi bodde på Royal de där nät-terna, och jag var glad att Mary inte kom med, ty då hade all hennes glada stämning blifvit splittrad.

Det är för underligt, fortsatte han sedan fundersamt, med en del svenskar. De äro så innerligt rädda att icke verka stora världen, icke vara nog mondäna att de i rena förskräckelsen kasta sig rakt hufvudstupa in i det allra simplaste efterpande af pariser-demimonden — de ha ännu inte lärt sig skilja mellan monde och demimonde. Och dock besitta svenskarna så mycken sann bildning och verklig förfining att de blott behöfva vara sig själfva för att passa in i de bästa kretsarna på hvilken del af jorden som helst. Men — afbröt direktör Mård hastigt, rädd att han varit för moraliserande och förstört stämningen — tänk om vi skulle afsluta denna angenäma dag med att enlevera värdfolket och ta oss en titt på hur skidlö-parklubbens askondagskarneval gör sig i denna syndiga stad i detta lättsinniga land.

Hans förslag mottogs med smaltfrande applåder och Vera Brands mattbleka kinder purpurfärgades af glädje. — O, ja, jublade hon, jag har aldrig i mitt lif varit på en maskerad och tänk utan Ernst — så shoc-king.

Snart körde en rad björnskinnsfodrade bjällrande slädar upp till den lilla fornnordiska villan för att afhämta de muntra karne-vals-gästerna. Ner för de snöhöljda vallarna gick det sedan i susande, gnistrande fart, utöfver sjöns gränkanlåde vinnervägar, fram mot staden som låg och blinkade med alla sina ljus på den andra stranden.

Löjtnant Tweed hade ställt sig själf och sin stora erfarenhet på karnevalslifvets och danspalatsens område till Vera Brands dis-position, och det var vid hans arm hon gjorde sin entré i Grands stora flacka sal. Hon var insvept från hufvud till fot i en lång hvit do-mino som de fått hyra af portieren. Och bara detta att gå bland alla dessa människor fullkomligt oigenkännlig gjorde henne yrvild af glädje. Hon dansade med en eld och ett lif så att det nästan svindlade och aldrig hade löjtnant Tweed trott att det fanns så mycket temperament hos den annars så stela, nästan marmorvackra flickan.

Allting roade henne, allt såg och uppfat-tade hon i en blink. Där var en gammal jämtgumma i lufva och stycke som dansade så lätt och mjukt i sina små men grofbott-nade spännskor, att man bra gärna ville veta hvad som doldes bakom gummisen. Och ett, tu, tre midt i dansen drog hon upp, först sin styfva sidenkjol, sedan en rödrandig stubb och sist en hvit bomullskjol i hvilken hon snöt sig ett kraftigt tag. Vera höll rakt på att kikna af skratt, då i detsamma sju blå-kullahäxor kommo och snodde rundt henne och skilde henne från hennes beskyddare och nästan kastade henne i armarna på en af hennes bröder — tänk att han var här — som dansade med en ljusblå pjarrett som hade riktiga stockar till ben. Och Vera hann just tillhvisa honom med en röst som lät under-

derna och ropa — jösses hvad notarien är söt. Klara där hemma var ju alldeles vim-melkantig häromdagen, då hon skulle ser-vera honom. Men han hade många gånger sagt att med en icke bildad kvinna skulle han aldrig kunna befatta sig. Dock hvad hjälpte det när hon i alla fall bara kände äckel och leda åt alltsammans. Hans dygd, hans rike-dom, hans vackra ögon, allt pinade henne. Fri — hur skulle hon kunna bli fri. — Ernst hade ju redan köpt henne genom att lösa Brandersheim från de värsta inteckningarna och genom att hjälpa bröderna med deras skulder. Söld var hon. Hon ryste till och makade sig ändå längre upp bland de mjuka dynorna. En lättnad var det i alla fall att han gått så tidigt, det var så mycket att göra till nästa ting, hade han sagt. Så nu kunde hon ju allid, för en stund, inbilla sig att hon var fri och verkligen bara nitton år. Det gällde att njuta de sekunder lifvet gaf. Och plötsligt kastade hon sig in i samtalet.

— Nå-å, löjtnant Tweed, hur känns det att bli slagen på fingrarna så där, nu kan ju Mary intyga att dom verkligen inte dansade onestep.

— Visst inte. Jag kan vid alla helgon för-säkra att mellan tre och sex dansade hvar-ken jag eller någon annan ett enda steg an-nat än onestep.

För hudens vård och ansiktets skönhet

CRÈME SIMON

J. SIMON,
PARIS.

Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

K. ANDERSON

GRATIS

erhåller enhver vid rekvi-sition min rik illustrerade praktikatalog med ringmåt, med tusentals juvel-, guld- och silverpjäser illu-strerade i värden till miljonals kronor.

KUNGL. HOFJUVELERARE.
JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19-21.

Martina von Schwerin om Fredrika Bremer.

För Idun af Professor E. WRANGEL.

ligt främmande bakom masken — att han hade bra dålig smak, då hon tvärstannade och kände hur hon blef blossröd under masken.

Hon blundade ett tag för att få ögonen riktigt klara, hon måste ju sett fel. Men nej. Där borta vid en svart dominos arm såg hon sin egen äppelblommiga morgonklädning omgjord till någon slags bebékostym. Hon kände ju fullkomligt igen de små hvita målade porslinsknapparna med sina tre äppelblomknoppar, den ljusröda sidenknuten i ryggen och tygets mönster. Far hade ju haft den med sig från Wien häromåret och nu hade den under ett års tid slumrat i fred i utklädningslåren på vinden. Hur i all sin dar hade den nu kommit hit? Det var för gale! Och innan hon hunnit reda sina irrande tankar hade paret försvunnit.

Hon såg sig sökande omkring efter Tweed, han måste sannerligen hjälpa henne att reda ut detta. Se där borta stod han och småkuriserade en förtjusande liten sidensvala, som bjärt stack af mot all den andra farligheten. Hon gick fram till honom och hviskade att hvita dominon hade sett någonting mystiskt som den ville han skulle hjälpa henne reda ut. Medan de dansade fram i glidande boston, berättade hon om äppelblomklädnings och att hon nödvändigt ville få fatt i den igen.

Löjtnant Tweed var öfverförtjust — detta blef ju spännande som en detektivroman. — De ha nog smilit in i något af smårummen, sade han världserfaret, och det bästa är att vi låtsas som om äfven vi sökte ett ledigt rum.

Nästan blinda af konfetti och snubblande i svängande serpentiner gingo de fram genom den evigt skur- och buljongdoftande korridoren, medan Tweed gläntade på än den ena än den andra dörren som om han sökt ett rum åt sig och sin dam.

— Hyss — Vera tog ett krampaktigt tag om löjtnant Tweeds arm — där inne — och som en vålnad i en tragedi pekade hon med sin långa hvita ärm in i ett rum, där det satt tre champagnedrickande par. Äppelblomklädningsen satt i knäet på den svarta dominon och höll sin ena röda hand om hans hals medan hon med den andra hällde i honom ett glas champagne. Kapuschongen hade fallit ner och masken låg slängd på sängen — det var Ernst Du Riis.

Utan ett ord gick Vera direkt in, lyfte masken från äppelblomklädningsen och blottade Klaras blossande ansikte. — Tack Klara, sade hon lugnt, hon anar inte hvilken tjänst hon gjort mig. Och så gled hon ut igen och stängde dörren. — Hjälp mig nu att komma härifrån utan att jag råkar någon, vände hon sig till löjtnant Tweed.

— Vid alla helgon, fatalt, muttrade Tweed, sedan han stufvat in Vera Brand i en släde och förgäfves bedt att få följa henne. Och så säger ändå folk att det aldrig händer något på en småstadsmaskerad!

I MIN ARTIKEL CARL CURMAN PÅ 80-ÅRS-DAGEN hade, genom omflyttning i korrekturen, Carl Snoilskys namn råkat bortfalla vid uppräkningsen af gäster vid de Curmanska mottagningarna. Detta är mig angeläget nämna, dels därför att Snoilsky ju var en af den tidens mest uppburna personligheter och dels därför att han tillhörde den nära vänkretsen i det Curmanska hemmet.

GURLI LINDER.

EN SKARPSYNTA BREFSKRIFVERSKAN hade och fick rätt. Såsom redan senare afdelningen af Familjen H* visade, var "fiktionen", uppräkningsen, planläggning och genomförande, den Bremerska romanens svaga sida. Det blef också på ett annat område än det egentligt skönlitterära som författarinnan skulle göra sig mest förtjänt om fädernesland och mänsklighet.

Efter vistelse i hemmet under sommaren 1832 återvände Fredrika Bremer på hösten till Kristianstad. Friherrinnan skref till Brinkman att hon längtade göra Fredrikas bekantskap; annars visste hon att denna lefvat rätt mycket i stillhet utan att deltaga i Kristianstad-ortens nöjen. Till hennes umgänge hörde, berättar hon, de älskvärda fröknarna Morman, den ena, Mina, besjungen af Brinkman som "Vestalen", den andra. Ulla, lofprisad af Tegnér i en bekant stamboksvers (om adelsbrevet skrifvet på pannan). Den senare synes ha "lånat sina drag" åt en teckning af Fredrika Bremer, som sände den till Brinkman. — Drag af dessa omgifningar kommo emellertid också in i hennes romaner. Man kunde bakom dem icke sällan uppfåka verkliga modeller — såsom väl fallet varit med romaner i alla fider. Äfven Brinkman ansågs ha stått modell till en figur, ehuru föga likhet fanns.

En intim väninna förvärfvade Fredrika Bremer i den charmanta värdinnan på Åkesholm (Ovesholm), friherrinnan Hedda Wrangel, född grefvinna Lewenhaupt. Härom berättade Martina von Schwerin för Brinkman: "Hennes egentliga förtroliga umgänge är grefvinna Hedda Wrangel, en god, talangfull, lefnadsglad och sällskapsskicklig människa, likvisst utan något slags högre individualitet."

Men Fredrika Bremer hade i Kristianstad också gjort en annan bekantskap, som blef af vida större betydelse för henne, ja ingrep djupt i hennes lif. Det var kollegan, sedermera rektor Pehr Böklin. Om dessa två författarinnans intima förbindelser skref nu friherrinnan på Sireköpinge:

"Fredrika blifver sig otvivelaktigt alltid lik. Likvisst ser jag med fägnad att hon ej evinnerligen nedgräfvit sig i Kristianstad... Hon lefver efter hvad man säger nästan uteslutande för grefvinna Henning Wrangel, som i provinsen påstås vara ganska svartsjuk om detta slags företräde. Grefvinnan är kvick, talangfull, glad och framför allt god; men mot en högre, en upplystare, en djupsinnigare natur behöfver Fredrika afslipa många ungdomlig och intellektuell oerfarenhet. Man har för mig omtalat en rektor Böklin såsom en lärd och tänkande man, med hvilken Fredrika knutit en förtrolig kunskapsförbindelse." (17 febr. 1833.)

"Brinkman vet förmodligen att eder älskvärda Fredrika är ännu kvar i Skåne, hvarest hon uppfyller en påkostande plikt, den att öfvervara den döende grefvinna Wrangels sista stunder. Hon har flyttat med henne på landet och ägnar nu alla sina förträffliga egenskaper åt sin aftynande vän, vid hvilken hon lär vara ömt och innerligt fästad. Fredrika återkommer ej till skötet af sin släkt innan grefvinna slocknat, och man har redan länge väntat på det afgörande ögonblicket." (21 juli 1833.)

Så blef det också; och det är genom hen-

(Forts.)

nes biografer bekant huru ömt Fredrika vårdade sin aftynande väninna och huru välgörande och upplyftande hon verkade på henne, likasom också på den närmaste omgifningen, den döendes förtviflade make och en hennes kusin, fru Sina Sommerhielm, född grefvinna Lewenhaupt. Med denna sistnämnda knöt Fredrika Bremer nu ett vänskapsförbund för lifvet, och på hennes landtogs i Norge vistades hon ofta de följande åren.

V.

Efter ett par år af allvarliga studier och meditationer utskickade Fredrika Bremer på våren 1834 ett band Nya teckningar utur hvardagslifvet, innehållande romanen Presidentens döttrar. Här har hon i Edlas gestalt och i de många inströdda religiöst filosofiska utgjtelserna nedlagt sin under Böklins ledning allmera inåtvända lifsåskådning; i Edlas studier, t. ex. af Plato (i tysk öfversättning), återfinnas också författarinnans egna. En förträffligt tecknad biperson, fröken Greta, gör ett angenämt afbrott. För öfrigt upplages berättelsen till stor del af Edlas yngre syster Adelaides kärlekshistoria.

I september fick Brinkman bref från mor och dotter på Sireköpinge. Modern skref:

"Jag gläder mig åt att denna verkligt ädla kvinna finns... Som författarinnan däremot kan ett och annat invändas mot henne, och förnämligast det att hon ännu står på samma ståndpunkt som vid utgifvandet af första delen af hennes första arbete. Den är vacker nog, kan ni med skäl säga och har visserligen rätt; men jag skulle önska någon större fullkomlighet och sanning i handling och i karaktärer — i känsla som i språk lämnar hon intet öfrigt att eftersträfv."

Dottern uttryckte för Brinkman sin beundran för Fredrika Bremers praktiska lefnadsfilosofi samt för hennes sätt att behandla språket jämte "hennes humoristiska, men tillika alltid kvinnliga framställningssätt"; men "själfva sammanfogningen af handlingen i hennes bok kunde man hafva att säga något på — kanske något af hvad som gäller om hennes gamla Teckningars tredje del". Förhållandet mellan Adelaide och Alarik t. ex. är icke fullt naturligt tecknad; en tredje person dem emellan behöfdes icke. Edla åter är väl "den snillrikaste idén i boken"; men "kanske den älskvärda författarinnan utan att nämna Platos Republik m. m. kunnat säga allt det samma om henne", tillägger fröken Martina. Självt var denna ju lärd och läste klassiska författare, de latinska t. o. m. i original; hon yfrade emellertid en gång längre fram (1836) att hon tänkte skaffa sig en öfversättning af Plato, "men tillstår uppriktigt att Presidentens döttrar skrämde mig från det företaget".

Några veckor senare skref modern:

"Hvad Fredrika beträffar, har jag nu för andra gången genomläst hennes nya Teckningar. En ädel kvinna, en skicklig penna, en själ ren som dess språk — men, men förlåt, ni kvinnokönets predestinerade beskyddare: ej ett enda framsteg på konstens egentliga bana; något f a m l a n d e med själfva dikten som jag ej tycker om, och som ger hela den första delens första hälft en slags anstrykning af sentimentaliskt nonsens, utan hvilket hon har uteslutligt svårt att reda sig." (5 okt. 1834.)

När vid denna tid romanen Kusinerna anonymt utkommit, var det många som trodde att

Zenith's Växt-Margarin är det förnämsta!

Fredrika Bremer författat också denna; men på Sireköpinge funno både mor och dotter att den röjde en helt annan stil. Fru Martina trodde t. o. m. i början att den var "skrifven af en "karlpenna", ty, menade hon, "sällan äga fruntimmer så mycken sann logik som fordras till att föra ingifvelse, känsla, anmärkningsförmåga och redig tanke till ett så åskådligt och på det hela väl sammanknutet verk som detta lilla arbete synes mig. Hvad brister hos vår älskvärda författarinna af Hvardagslivet om ej denna kraftiga logik?" (12 nov. 1835.)

I ett bref samma år frågar den unga självständiga fröken Martina sin mångvetande vän Brinkman i ett postskriptum: "Det var sant, skall Fredrika Bremer gifva sig med någon annan än sin talang?" Det rykte, som föranledt denna fråga, får man kändedom om i ett bref från modern, som också spörjer: "Gifter Fredrika Bremer sig med sin släkting baron Wrede? Ett sådant rykte har kommit hit till provinsen; och Martina påstår att det är omöjligt för själfva sakens, icke för föremålets skull, som allmänt omtalas som en utmärkt man."

Fabian Jakob Wrede, bror till grefvinnan Agathe Wachtmeister, var ungefär jämnårig med sin kusin Fredrika och var en ytterst framstående och lofvande artilleriofficer. Ryktet besannade sig ju icke — om röken nu denna gång verkligen varit utan eld; först många år senare trädde han emellertid i gifte. För Fredrika Bremer själf stod dock Pehr Böklin vida närmare som äktenskapskandidat, såsom man nu vet; men något rykte därom synes icke varit utbredt i Skåne. Oaktadt äfven denna förbindelse icke blef knuten och Böklin snart gifte sig med en annan, fortlefde hans inflytande på författarinnsans sjäslif och litterära arbeten oförminskadt flera år, och ännu starkare än i Presidentens döttrar visade det sig i dess fortsättning Nina.

VI.

"Af tidningarna ser jag att m:lle Bremer fortsatt sina Nya Teckningar. Jag längtar mycket att få se dem, äfven att höra ert omdöme däröfver. De första delarne af hennes Presidentens döttrar lämnade mig mycket att önska, som jag hjärtligt gärna skulle se fullkomnad i dessa. Ty om jag ej bedrager mig var där en kris i hennes talang, då hon gaf ut sitt nya arbete. Jag hoppas den nu är öfverstånden". Så skref fröken Martina i slutet af år 1835 till Brinkman. Hennes förhoppning kom emellertid på skam: Nina visade ingen "fullkomning", snarare ådagalade den att "krisen" fullt brutit ut. Detta beklagades af författarinnsans många vänner; och så äfven på Sireköpinge, där man skulle velat råda henne till ett själfbesinnings uppehåll i produktionen och med smärta såg att hon, som så många unga skriftställare, led af "mångskrifveriets" farsof. Man stöttes bort af den subjektivistiska hållningen i romanen — som också i en recension i Dagligt Allehanda skarpt klandrades — samt af de filosofiskt-religiösa diskussionerna och utgjutelserna, liksom af osannolikheten i de förnämsta karaktärerna och af en öfverspädd, för "hvardagslivets" verklighet främmande romantik (t. ex. hjällinnans förhållande till sina älskare, greve Ludvig och Edvard Hervey, hvilken senare hon af Edla tvingas att öfverge för att mot sin vilja gifva sig med den förre). Man började misstänka, att Fredrikas rådgifvare, rektor Böklin, bure skulden till åtskilligt af detta;

man dömde honom dock härvid till en del orätt: Böklin var icke den som ville göra romanen till direkt uppbyggelseform, utan han yrkade att den filosofiska världsåsikten skulle ligga "osynlig i grunden" (se Adler-sparre-Leijonhufvuds biografi I s. 272. Brinkmans långa bref om Nina, hvaraf vännerna på Sireköpinge fingo del och som också de kommenterade, omtalas därst. s. 267 o. 273).

Vi lämna nu fru Martina ordet:

Sireköping den 11 febr. 1836.

Kommer ni ihåg den gamla anekdoten om jag minns ej hvilken af Ludvig den fjortondes hofmän, som, af konungen utsänd för att granska dess blifvande sonhustru, vid återkomsten sade: "Sire! Sauvez le premier coup d'oeil, et vous en serez content". Så tänker äfven jag om första kapitlet i Nina, som jag gifvit mycket för om det blifvit tryckt ett godt stycke in uti boken; ty härpå hafva recensenterna fastnat; här slöta de sig, icke så alldeles utan anledning, på sjuklig sentimentalitet och prunkande religiositet; och huru många allahandister finnas ej i världen, som, med den lättjefullaste bekymmerslöshet om oväld och rätt, ej tycka mödan värdt att några sidor längre bort, i mänskliga lifvet som i boken, återkomma från ett ogillande omdöme, hvars tillrättavinsning skulle kosta något litet tankejustering och känslomak. Äfven jag har fastnat här på hjälten, som vid sitt allra första uppträde stöter från sig läsarens intresse, hvilket alltid blir ett misstag. Mig är han högst vidrig och onaturlig, denne greve Ludvig, både i början och till slut, och säkerligen talar ingen ädel man, från stora världen eller ej, så som han, framför den unga varrelse, han önskar att vinna till person om ock icke till hjärta. Nina är äfven alltför matt, alltför svag för att kunna intressera genom någon levande personlighet; hon är en dunkel skuggbild af en luftgestalt, "obevingad för skyn och vingelfotad för jorden", och som saknar både idealets och verklighetens sannolika individualitet.

Förföriska scener mellan den s. k. don Juan och Nina — kan ni väl säga hvad hon skulle därmed, och hvarför hon i vers och prosa skulle försöka att anslå en sträng som aldrig kan ljuda harmoniskt under någon kvinnlig hand? Kvinnan kan fattas och förföras af passionen, väcka, afsky, eller bele sinnesruset, men beskrifva det bör hon ej kunna, icke en gång då hon för den hon tillber uppoffrar värdighet, renhet och själafrid...

Sireköping den 18 febr. 1836.

— Men nu till Nina, som jag nyligen slutat, och inför er kan jag väl tillstå att det skett med verklig grämelse öfver den ädla författarinnsans för mig nästan obegripliga afvikelser från den leende, ljusa och känslouppfriskande bana, på hvilken hon, genom lifvets skiftande färgspel, förde sina följeslagare till beundran för henne, förklaring öfver sig själfva och mänsklighetens höga syftsmål. Jag finner i detta sista arbete en sanningslöshet i karaktärernas och känslornas utveckling, som hämmar allt stigande varaktigt intresse därför, och som gör läsaren döf och bekymmerslös om de läror däruti predikas: ty en väldig predikoanda har varit i den älskvärda.

Outfrölig är hon emellertid i förklaringen af trosmeningar och satser, på hvilka ingen tviflar om icke — läsaren. Ty den falska, omänskliga dagen, i hvilken de framställas, bortskrämmar lika hastigt det troende hjärtats förtröstan som det pröfvande förnufts gillande beslut. Jag frågar eder, som med snilleblick forskat där, hvarest vi andra blott förhoppningsfullt ana: vore det möjligt för en upplyst och pröfvad kristen, sådan som Edla väl menas vara — Skriftens starka men fromma kvinna — att handla så som hon?

(Forts.)

Fru Ragnhild.

Skiss för Idun af LAURA.

DEN HEMTREFLIGA PRÄSTGÅRDEN hade under årtionden unga prästmän och blifvande präster gått ut och in såsom den gamle kyrkoherdens biträden, de hade vistats en tid, kommit tillbaka efter någon tids frånvaro, men alla hade de lämnat prästgården utan hennes, den lilla lifliga brunögda prästdotterns hjärta. Kom så han, konstnärssonen, den länge mörke mannen med den stilla, nästan skygga blicken, präst, konstnär, konservativ, radikal, tystlåten och ändå den mest meddelsamme, ty hvad han meddelade var själ, det var från det innersta af honom själf, och var hvad han ej kunde hålla tillbaka, förakt för humbug och falskhet, kritik mot bestående konventionella tänkesätt, frihet, luft, ljus, tyckte hon, lilla Ragnhild! Hon hade tyckt dittills att alla unga män voro hvarandra bra lika, så meningslösa, stereotypa, dockaktiga. Då den unge pastorn såsom hennes fars adjunkt gjorde sitt inträde i hemmet, var Ragnhild konvalescent efter en längre tids sjukdom, och fick nu tillbringa en skön, behöflig hvilotid i hemmet. Hon var eljes lärarinna i grannstaden, vaken och intresserad för sitt kall.

De båda unga fingo så de bästa tillfällen att lära känna hvarandra och de kände båda med hvarje dag att tiden ej blef för lång, nej, ibland ville den ej räcka till för allt hvad de hade att säga hvarandra. Meningar skiftades, slag utdelades från ömse håll, men ändå anförtrödde Ragnhild åt sin bästa vän Anna: "Han är den finaste natur jag känner".

"Åja," svarade Anna, "han blir nog fast innan han kommer härifrån, och kanske äfven du."

Så länge Ragnhilds goda vän var i prästgården gick det ju så bra för Ragnhild och pastorn att få råkas hur mycket som helst i hennes sällskap, men när Anna snart nog lämnade prästgården var det som en tyst öfverenskommelse mellan pastorn och Ragnhild att gripa stunderna för att ostörda få råkas.

"Men hvad är det som fångslar så hos honom," frågade Ragnhild sig själf. Hon kände sig verkligen fångslad, hon tyckte att hon kunde andas, då hon hörde honom slunga ut sina domar öfver allt som var murket.

"Men pastorn," kunde hon ibland säga, "nog är det hälsosamt med goda, regelbundna vanor, det fostrar själen."

"Det stympar själen," var hans svar.

Ja, det märktes ju på honom, han hade rätt. Hans själ var fri, han hade aldrig belamrat sig med några vanor. Det hade ej vankats regelbundenhet i konstnärshemmet.

"Min mor har nog försökt ibland att klämma in mig i gamla former men det gick ej."

"Nå, då är väl pastorn nyteolog också, rationalist?"

"Långt ifrån, fröken, rationalismen klämbinder människan inom hennes eget tränga förnufts gränser. "Sonen allena gör levande, Kristus ensam!"

Ragnhild blef tankfull. O, här var ju så mycket att bygga på, hjärta, själ, sinne, tanke, allt betogs af honom, endast den ende i världen, som kunde göra henne fri och lycklig. Hur hade ej Ragnhild redan som barn längtat efter själfständighet, det hade

Till "Iduns" ärade läsarinmor!

A.-BOL. C. ALB. KLINTBERG

(Ohlén & Klintberg)

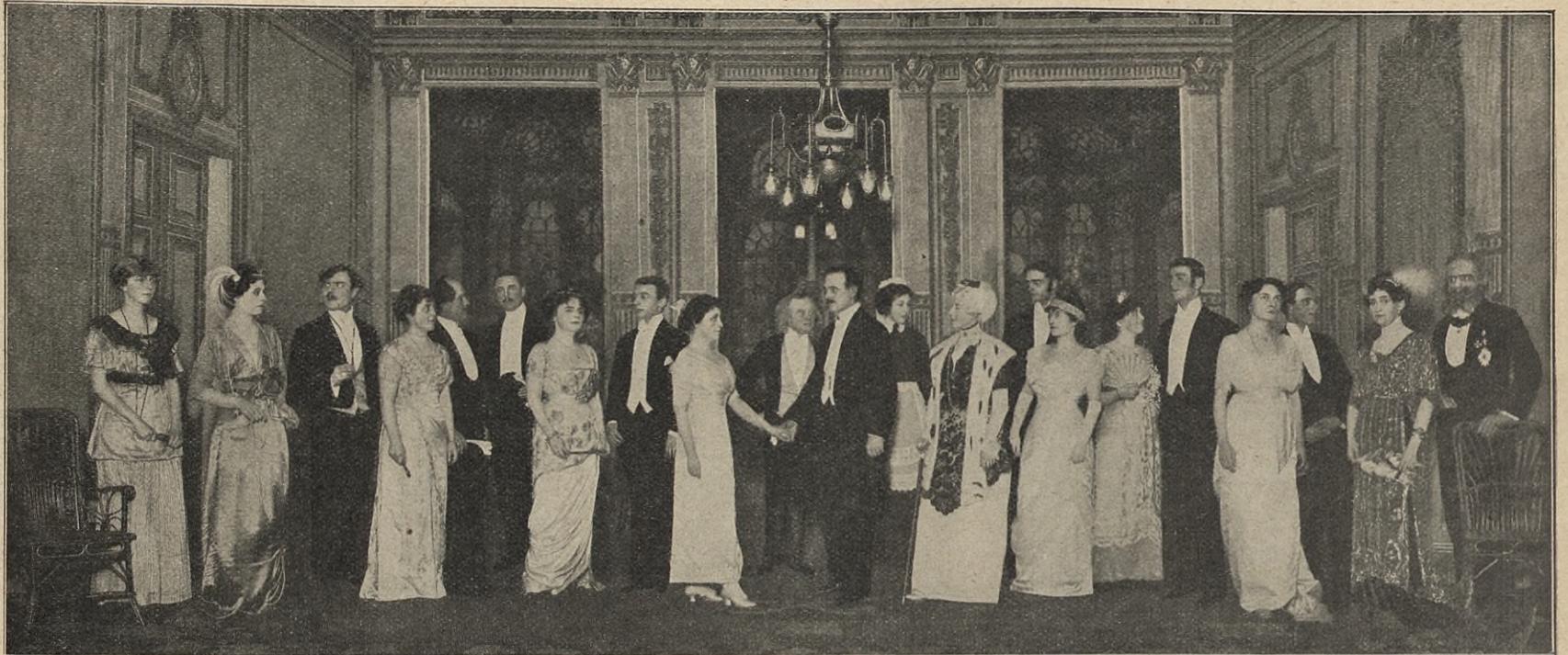
Klädeshandel, 16 Drottninggat., Sthlm.

Ett utsökt vackert värlager å Dömdräktslyger nu inkommet. Proofer sändas gratis och franko.

Cerebos Salt

kan användas till sista kornet — det håller sig fint och torrt.

Generalagent: Gustaf Clase, Göteborg & Stockholm.

ej brukats i hennes hem, alla tyckte lika eller också måste de göra det.

De båda unga sutto ensamma, glöden i eftermiddagsbrasan lyste helt svagt i det trefliga förmaket, det hade varit tyst en stund.

"Nå hvad tänker pastorn egentligen om kvinnan?" yttrade Ragnhild. "Det är nog ej för högt."

"Ja, är hon hvad hon bör vara, så är hon den sekundära varelsen, hvars uppgift är mannen och hemmet."

Ragnhild for upp röd af harm.

"Jaså, tack, då är jag hellre hvad hon icke bör vara, mitt eget lif måste jag lefva."

Hon fände raskt lampan och tog beslut samt sitt arbete. Minen var ytterst onådig. Pastorn log inom sig. "Hvad bekymrar henne min tanke om kvinnan," tänkte han. Högt sade han:

"Nå, tänk efter själf, fröken Ragnhild, tänk på er mor, hvad har hon lefvat för?"

"Nåja, jag kan ju också tänka på er mor, det är väl den mest obetydliga uppgift i världen att föda och fostra, ja — hvad skall jag kalla det, moral-filosof, världsomdanare?"

Pastorn bugade sig satiriskt. "Tackar så mycket, fröken Ragnhild, ni skulle naturligtvis sättas högt öfver en dylik ringa lufsuggift."

Det stack till i Ragnhild. Jaså, hon vore ej värd den stora uppgiften. Hon förstod blott alltför väl meningen, och hon lämnade rummet förlördnad. Men nästa dag var det omöjligt att undandraga sig hans sällskap, hon var fångslad, hon visste det.

Hon hade försökt att för sig själf förena hans kvinnoideal med sitt. Skulle hon kunna uppge sig själf, sin själfständighet? Far hade kallat henne ouppfostrad, hennes lärare hade ansett henne oböjlig. Men hur kunde också han, den ende frie, själfständige ha ett så lågt kvinnoideal? Hade lilla Ragnhild vetat hur mycket både hon och pastorn hade allt genomgå innan den frågan blef klargjord, så kanske hon hade valt att gå den ensamma, själfständiga vägen igenom lifvet!

Dag efter dag och vecka efter vecka hade så Ragnhild och pastorn haft sina intressanta samtal i prästgårdens förmak. Vintern hade gått fort för dem båda och nu vårades det, och det började också våras därinne i deras hjärtan.

Friherrinnan Ellen Cederström åter på tiljan.

DA MALMO TEATER GAFS FÖR några dagar sedan en dramatisk soaré till förmån för Röda korsets Malmöafdelning. Föreställningen

hade motsetts med så stort intresse att alla biljetter slutsålts redan flera dagar i förväg. Men teaterföreställningen var heller ingen vanlig sådan, ty pjäsen, som utgjordes af den Pailleronska komedin "Sällskap där man har träkigt", utfördes af ett amatorsällskap, bestående af officerare från kronprinsens husarregemente med fruar. Men aftonens clou blef dock friherrinnan Ellen Cederströms utförande af huvudrollen — en prestation, som nog i mångt och mycket erinrade gamla teatervänner om fru Ellen Hartman, då hon var Stockholms och hela landets gunstling som comedienne vid vår främsta talscen. Friherrinnan C. hyllades också med stor entusiasm. Programmet inleddes med en prolog af professor Nils Flensburg, som upplästes af friherrinnan Effe Coyet. Vår här meddelade grupp-bild, tagen af Atelier Jonn, framställer en scen ur Paillerons komedi. I midten står friherrinnan Cederström.

"Har nu fröken lust att plöja åkrarna med mig en stund."

"Javisst," var hennes enkla svar.

Var det inte detta, hon började fångslas af att hon aldrig sade nej, att hon aldrig frågade etikettens lagar, utan lät hjärtat svara. Hjärtat, var det verkligen hjärtat? Ja, därpå tviflade hon ej längre. Så strålände kom hon ibland emot honom, att han nästan helt ofrivilligt måste skygga för med handen.

"Stackars liten", tänkte han, "jag tror ej på kärleken och har ej mer att ge dig än någon annan."

Så började de sina långa vårpromenader i skog och mark. "Se, nu er der foraar", sjöng Ragnhild, och han sjöng: "I skovens stille ensomhet". "Ensamhet", det var hans "religion", som han brukade säga, "ensam, då krossar jag ingens illusioner, då stör jag ingens hjärter".

Men han såg ju att han var på väg att störa hennes. Han kände ju hur hon slet sig lös från hela sin omgivning, klängde sig fast

vid honom och vid hvad han kastade ut åt henne.

Skulle han dra sig tillbaka nu, men nej. Han, enslingen, trufdes ändå så godt vid hennes sida, så glad och varm som hon alltid var. Och ändå retades han alltid med henne.

De hade just kommit hem från en lång uppfriskande promenad. Hon hade känt hans intresse för sig stiga och en svag, omedveten lyckokänsla blandade sig med den sköna fröthet, som följer på en promenad en värdag, och spred sig som en hvil-sam, ljuflig domning öfver hela hennes varelse. I salen hade just en ung flicka inträdd. Hon hade blek hy, stora mörka ögon, tillbakadragen hållning. Ragnhild såg pastorns intresse ögonblickligen tas i anspråk af främlingen, en liten naiv stadstös, blyg och tämligen innehållslös.

Hvad var det som smög sig öfver henne? Lifvets första stora misräkning. Så förstod då Ragnhild att hon var fången, för alltid, till lycka eller olycka. Jo, naturligtvis det senare.

Den unga flickan från staden blef en tid prästgårdens gäst, och Ragnhild och pastorn voro ej längre ensamma på sina promenader. Ragnhild märkte nog att de två andra ej hade mycket att säga hvarandra, det var bara den främmandes yttre, ett ansikte ej särskildt vackert, men med ett mjukt och vemodigt drag, som tycktes fångla hans konstnärssinne. Hon var också mycket yngre än Ragnhild och tycktes ytterligt känslig för det slags uppmärksamhet, som ägnades hennes yttre.

De tre ungdomarne i prästgården hade gjort en aftonpromenad, just då prästgårdens vackra björkar stodo i sitt första, gröna jungfruliga flor. "Se där," sade pastorn, "den unga björken har klädt sig i brudelin, den mörka granen därbredvid står mörk och dyster och ser därpå med afund, hans ungdom och första grönska har redan förgått."

"Ja visst, herr pastor," svarade Ragnhild, "nu tjuvar björken mera, men låt oss se i höst, då några stormar gått öfver backarna, hvem står sig bäst." Det låg bitter satir, men också djupaste sorg i rösten.

(Forts.)

Pröfva **Tuppens Zephyr**

och Ni köper ingen annan.

IDUNS KOKBOK

AV
ELISABETH ÖSTMAN

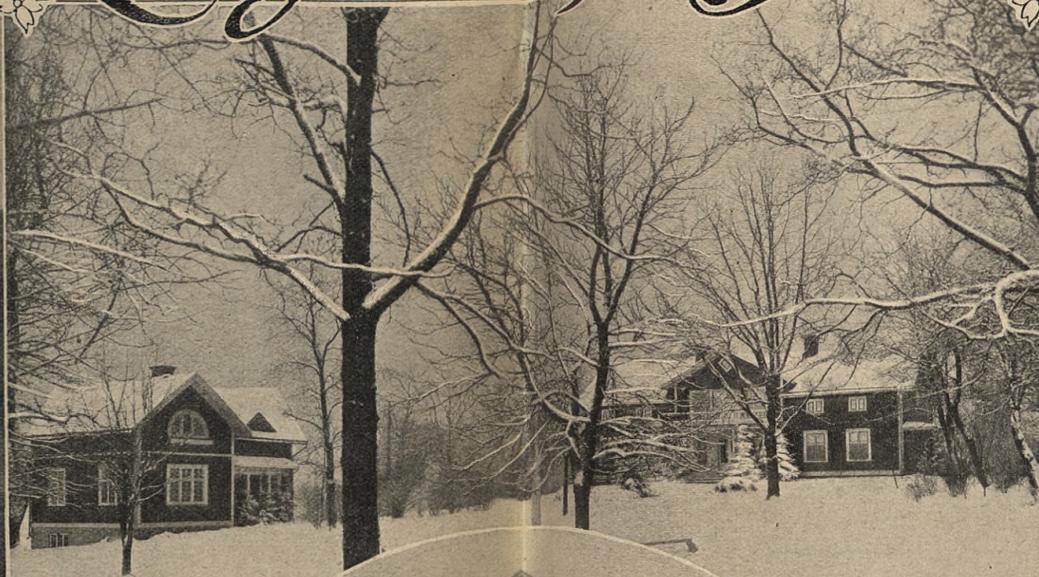
är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - - -

På mindre än 2 år har den utgått i över 25,000 ex. - Pris: Kr. 5:50 inb.

Selma Lagerlöfs Märbacka.

NÄR POSTEN KOMMIT.

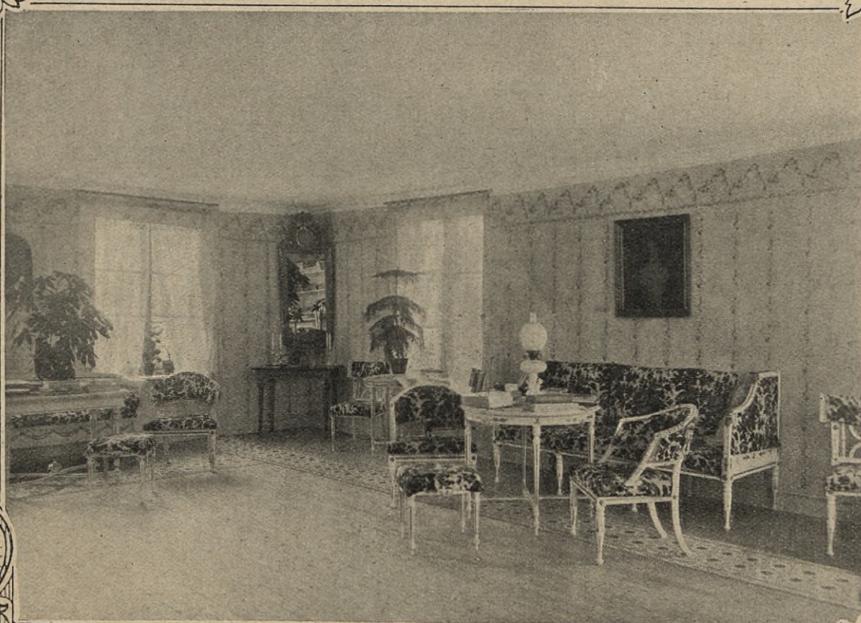
MÅNGÅRSBYGGNADEN.

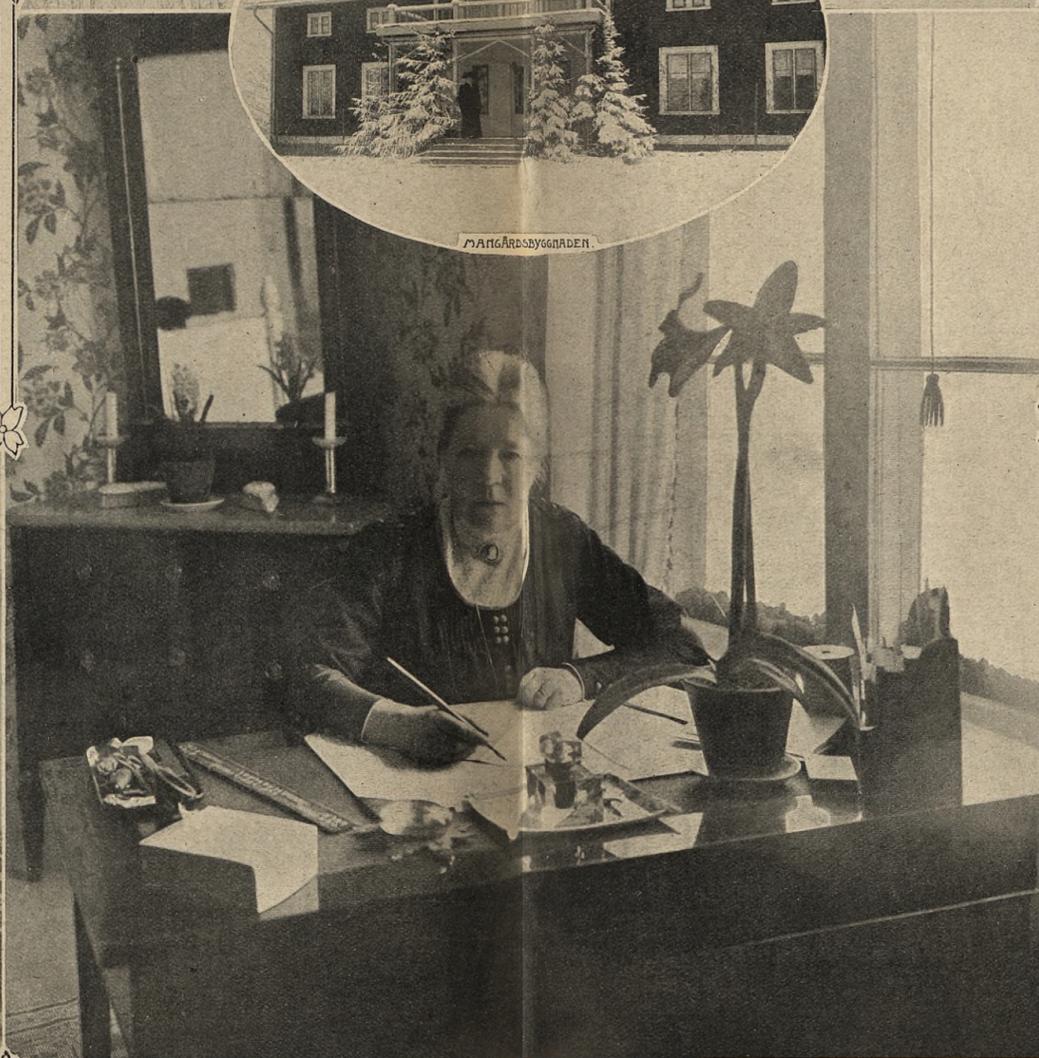
I ÖFRE HABEN.

VINTERNS SISTA MANTELFLIK DRAR SIG I DESSA BEGYNNANDE vårveckor sakta bort ifrån Selma Lagerlöfs Märbacka, samtidigt som den gamla gårdens härskarinna är på väg till det redan i full vårglans liggande Italien. — Kring Märbacka knyter sig en hel kedja af familjeloger liksom kring alla gamla Värmlandsgårdar utefter Frykensjöarne, som fått glans i sina rutor och lif i sina rum af Selma Lagerlöfs poetiska genius. Det gamla Märbacka föredede gifvelvis ett annat utseende innan diktarinnan köpte det och skapade om det till sitt hem. Hon skildrar det själf i den lilla novellen "En historia från Halstanäs" på följande sätt: "Någonstädes utmed vägen låg förr i världen en gammal gård, som kallades Halstanäs. Den hade skogsbrynet alldeles bakom sig och var lågbyggd med långa räcker af rödmålade hus. Bredvid boningshuset stod en stor hägg, som översållade det röda tegellaket med svarta bär. En vällingklocka med skärmtak hängde uppe öfver stallgafveln. — — — Gården hade en damm, som var full af breda rudor och smärta vattenödlor. Den hade en hundbur vid inkörporten, den hade hvita grindar vid allén och vid trädgårdsgången och öfverallt, där en grind kunnat anbringas." Och den gården beboddes af galne fanjunkare Vestblad, som blifvit bortkörd från Ekeby af den stränga majorskan för att han gång efter annan gjorde sig

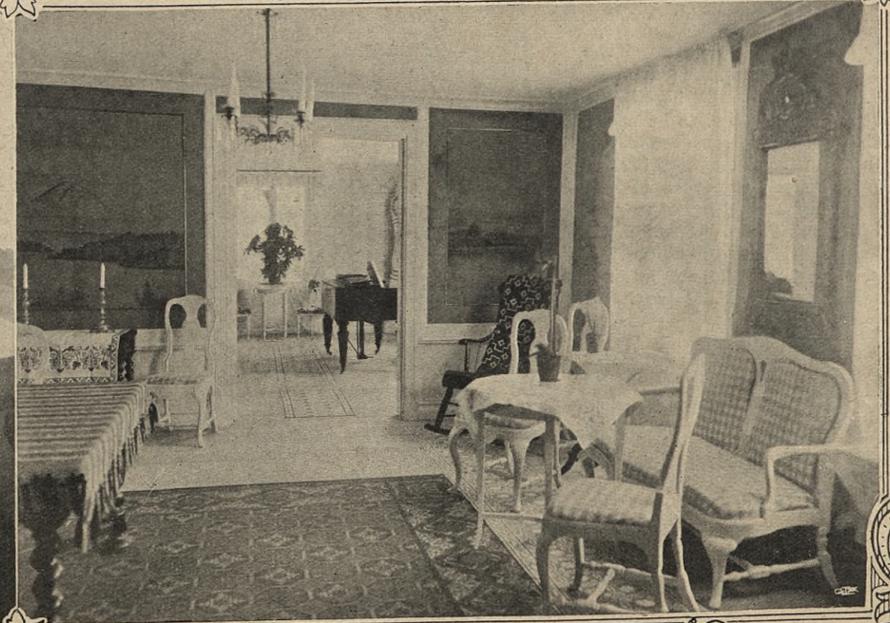
skyldig till en mängd fula streck. Straffet följde hans gärningar i spåren, ty en natt blefvo han och hans hustru mördade i sängkammaren af en af gårdens forpare, som på detta sätt log hämnad på fanjunkaren för att denne en gång förgripit sig på hans mors lik. I "Liljecronas hem" heter samma Märbacka Löfdala och poesins skimmer omgjutur det icke mindre där. Men det skimret räcker också till för det nuvarande Märbacka, prägladt som det är af en stor skaldepersönlighets lugna hemlif med mycket arbete i diktens tjänst; det äger fortfarande ett romantiskt behag, en gammalsvensk herrgårdston, som blir allt dyrbarare, därför att den snart har dött bort i det svenska provinslivet. I soffan med det rufiga öfverdraget är det godt att sitta en stilla vintereftermiddag, medan brasan flammnar i kakelugnen och snön faller lyst och fält utanför, eller ock kring lampan i salongen — det stora ljusa rummet, som alltid verkar söndag och som kan fyllas af den vackraste musik, då någon spelar på den gamla taffeln, hvars fina klang väcker minnen om Ekeby-kavaljererna och deras musikalska bröder. Det finns många och märkvärdiga diktarhem i Europa, men för oss svenskar är det värmländska Märbacka med röda limmerväggar och hvita fönsterramar ett underbart ställe — någonting å la Soria Moria slott, som ligger östan för solen och västan för månen . . .

SALONGEN.

DIKTARINNAN VID SKRIFTBORDET.

MATSALEN.

Litteratur.

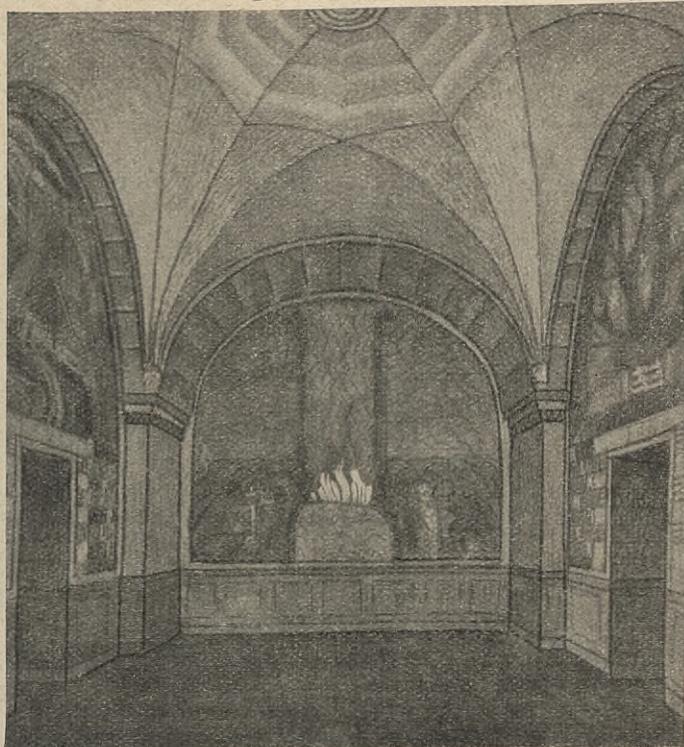

FVEN I AMERIKA GÖR JOhan Nordlings Beethovenroman för närvarande stor framgång, och förläggarna, Sturgis & Walton Co., New-York, ha under loppet af lika många månader redan måst omtrycka den i tre upplagor. Den amerikanska presskritiken, ifrån Atlanten till Stillahafskusten, har också ställt sig utprägladt erkännande. New York World förklarar bokens "intresse som roman lika stort som dess värde som kärleksfull karaktärsstudie"; New York Times finner "författarens framställning af Beethovens karaktär och personlighet lifslevande och underhållande", och Boston Herald anser "bokens succés berättigad på grund af dess lidelsefulla innerlighet, dess grace och behag och öfverhufvud dess fina konstnärlighet". I samma anda uttrycka sig New York Evening Post, The Boston Globe och Boston Transcript. Philadelphia Telegraph skrifer att "en hvar som har en fläkt af romantik i sin själ, måste bli gripen och rörd af denna bok". Chicago Record-Herald och Chicago Evening Post loforda desslikes boken, medan St Louis Republic finner den ge "en mäterlig bild af den store kompositören — en konstnär, hemlighetsfullt genomträngd och behärskad af sin genius, fränstötande och mild, med ett barnasinne och en själsstolthet, som intogo alla som nalkades honom". Kansas City Star betecknar den som "ett verk af sällspord friskhet och patos"; The Music News säger den "fylld af gångna tiders doft och genomsad af musikens sanna ande, sådan den bodde hos Beethoven själf". Worcester Bulletin skrifer bland annat: "Johan Nordlings roman ger en beundransvärd analys af den store mästrens personlighet — stilen är pittoresk, och öfver hela skildringen hvilar de Beethoveniska sonaternas luff. Den är utomordentligt fantasirik, men på djupet flyter en åder af rofylld filosofi. — Alla älskare af Beethoven komma att läsa denna bok med förtjusning, ty den ger oss hans sanna mänskliga i hennes lidande och kamp". Liknande utfalanden förekomma dessutom i New York Tribune, Washington Herald, Montreal Witness, The Star, Springfield Republic och Union, The Argus, California Papers, Los Angeles Times m. fl.

PENNSKAFTET AF ELIN WAGNER HAR I DAGarna utkommit i sin sjunde upplaga på Ljus' förlag. Förlaget, som med denna bok startar en ny en-kronas-serie, har gifvit den populära romanen en värdad utstyrel. Den är trots det billiga priset tryckt på godt papper och har ett konstnärligt omslag af E. Nerman.

"Pennskaftet" har dessutom öfverflyttats till danska, ryska, tyska och holländska språken, hvarjämte en engelsk upplaga förberedes.

I VERDANDIS SMÅSKRIFTER HAR IDA Buergel Goodwin skrifer om Charles Dickens. Det är en levande, lättläst, lockande framställning: man kunde få lust att om man hade tid läsa gamle Dickens om igen. Men Dickens är icke gammal, säger författarinnan, och det är omöjligt att icke tro henne; hon låter så många smådrag belysa det saftiga lynne, det djupa skarpsinne, det ljusa, varma hjärtelag, med hvilket han såg det mänskliga lifvet, att vi måste lita på — om vi annars glömt det — att en sådan skil-

Oscar Brandtbergs förslag. 1:a pris.

Ett vigselrum.

STOCKHOLMS NYA RÅDHUS, hvars murar nu resa sig på Kungsholmen, kommer att finnas ett särskildt vigselrum, där de borgerliga äktenskapen ingås inför magistraten. För att bereda detta rum en värdig utsmyckning hade Eva Bonniers donationsnämnd utlyst en täflan, hvars resultat i dagarna offentliggjorts. Vi meddela här reproduktioner af de två skisser, hvilka af nämnden satts i första rummet utan att dock företrädet till det slutliga utförandet gifvits åt någondera. Å den öfversta se vi rummet sådant det tar sig ut enligt herr O. Brandtbergs förslag. Kontrahenterna skulle träda in i en sal, där allvaret i deras förbehavande sloge emot dem, symboliseradt af tunga linjer och mörka färger. Kärlekens eld, som brinner i fonden mot en dyster himmel liknar mest af allt en offereld. En väldig ek under nattblå himmel breder sin mäktiga krona å det ena sidohalfvet, och å det andra ser man en man och en kvinna sträfvande framåt i oländig terräng. Det hela gör dock ett imponant intryck.

Det andra förslaget, om hvilket den nedre bilden ger en föreställning, är hållet i en mera munter färgskala, med ett virrvarr af figurer, hvilkas groteska krumsprång troligen skulle dra vederbörandes uppmärksamhet från det de ha för händer. En grupp föreställer "Hymen, Eva Bonnier och konstnären", andra ge skämtbilder ur det mänskliga lifvet. Någon skönhetsverkan ger icke helhetsintrycket.

Finnes då ingenting mellan dysterhet och skämt, har den dekorativa konsten inga medel att symbolisera en brytning af ansvar och lycka, af bafvan och hopp? Om inte, låt då väggarna vara i fred.

Ture Tideblads förslag. 1:a pris.

drares konst förmår hålla hans verk unga än i dag.

För de unga litteraturläskarna är det lilla häftet en god ledning och uppmuntran till att lära känna den högt skattade författaren.

KVINNLIGT YRKESREGISTERS NIONDE årgång har utgifvits af Bertha Wiman. Den innehåller utom uppräknandet af kvinnliga yrkesidkare en framställning, kort och belysande, af Maria Cederschiöld öfver Kvinnofrågor och kvinnokraf 1912 samt en rad uppgifter om en mängd olika föreningar. Dessa uppgifter gälla särskildt sådana föreningar och sällskap, som stiftats af kvinnor eller kommit till för att tillvarata kvinnliga intressen och de lämna alla en god orientering.

Annu större belåtenhet tro vi det skall väcka, särskildt hos de unga, att finna ett kapitel ägnadt åt Utbildning och kompetensfordringar för olika yrken. De äro icke få, som för val af en lefnadsbana undra: hur skall jag få veta hvad som fordras? Det kan då vara godt att veta, att man för en så billig afgift som 1 kr. kan få så viktiga frågor besvarade.

Från scenen och estraden.

KONST DIDRING VANN EN AKTningsvärd framgång med sitt bibliska drama "Jefta". Vanskligheten för en modern författare att bemästra ett ämne, där den gammaltestamentliga primitiviteten i tankar, känslor och handlingar bildar den grellaste motsats till vårt af all slags kulturell afslipning signerade lif, torde i de flesta fall vara oöfverkomlig. Men om Jeffas författare också icke lyckats fränga sina figurer in på lifvet och svepa bibelns luft kring dem, har hans kärlek till ämnet, hans förmåga af accentuerad bildformning och poetisk synkraft i hvarje fall understödt honom i arbetet och gjort det till hvad det är: ett talangfullt verk, skrifer med allvar och sentiment. Hade författaren icke fallit för frestelsen att här och hvar bli väl ordrik — all honnör för det vackra språket för öfrigt! — så skulle framgången hos publiken blifvit ännu bestämdare. — Jeffas roll ställer stora anspråk på skådespelarens krafter. Där skall vara ett stigande patos öfver spelet och deklamationen måste stundom höja sig till eruptiv kraft. Herr de Wahl fick här tillfälle att släppa lös sitt starka temperament; hans framställning blef också på det hela taget ställig, äfven om man kunde ha önskat att denne Jefta ibland neddämpat sina stormande orationsflöden. Som Jeffas ömma och hjältesinnade dotter, den jungfruliga Naemi, var fru Bosse förtjusande i ett par scener, och i dansscenen åstadkom hon ett litet koreografiskt mästestycke. Herr Högel gaf en bronsfast framställning af Ahio, den unge hjälten från öken.

Uppsättningen ägde en alltigenom konstnärlig prägel och bjöd på ett det vackraste färg- och linjespel. Premiärpubliken bragte författaren och de spelande en hjärtlig hyllning.

Då Fredrik Nycander grep sig an med att dramatisera sin lilla Marstrandnovell "Fiskartröjan", borde han, som själf håller på knapphet i den dramatiska formen, gjort fyra i stället för sex tablåer af ämnet. Nu blef det fläcktals dramatik och fläcktals novellistik under tånjandet på temat, och det novellartade gjorde sig ibland så pass bredt, att det hotade förkväva den friska, enkla folkdramatik, som ville arbeta sig fram i en del scener. Ty där funnos onekligen goda ansatser till folkskildring och dialogen bjöd på några kärnuttryck, lika roande som träffande. Någon egentlig Marstrandston kunde västkustkännaren däremot icke finna — den egentliga lokalfärgen låg i tredje tablåns dekoration, som ganska illusoriskt framställde det lilla Marstrandstorget med sin dekorativa jättepoppel.

Spelet var ej så jämnt och säkert som Folkteatern eljes brukar kunna bjuda på i stycken af denna art, men det ligger ej heller riktigt för herr Wallén att agera försmädd älskare — därhills har han för mycket bondkomik i sin välbildade kropp och ser för "tjusig" ut för att man riktigt skall kunna tro på, att en käck skärgårdsjant är i stånd att rata honom, fiskarpojken, för en — låt vara uniformerad — styrman. Men herr Strandbergs fiskargubbe var bra

“Jefta” på Dramatiska teatern. Naemi (fru Bosse) dansar för sin fader Jefta (hr de Wahl). Teckning för Idun af Olga Raphael-Linden.

i mask som spel och likaså fröknarna Jansson och Nilsson som de olika gynnade kärestorna. Läserskan med det underliga öknamnet Jesusa, något misslyckad utgången ur författarens hand, blef icke bättre genom fru Grönberg-Roves fröttande framställning.

Vasateatern ger en repris af en gammal Bissonfars, ”Herr domaren”, som inom de stolliga upptagens ram rymmer en roande safir på franskt rättsväsen. Den stupide undersökningsdomaren, af hvilken herr Eliasson på sin tid gaf en öfvermåttigt roande framställning, spelas nu af herr Hedlund, som har några stadier af absolut förstening, hvilkas komik publiken inte kan motstå. Herr Lundbergs torre och magsjuka notarie är lika inbitet lustig som för och sina momentana marter framlägger han så illusoriskt, att åskådaren själf erfar vissa reflexrörelser i magmusklerna. Men skulle hr L. icke vilja variera sina händers plastik någon gång, så att de ej alltid sågo ut som om de vore stympade? Nu ha de genom åren, från roll till roll, aldrig uppvisat mera än tre fingrar — tummen, pek- och långfingren — vare sig de placeras på knäna, på stolkarmen eller bordshörnet eller gripa ett glas eller ge handslag, medan ring- och lillfingren ligga in i handen som om de ständigt lede af stelkramp. Bäste hr L., låt ibland någon af edra gestalter visa en naturlig hand — det blir alltid en omväxling i karaktäristiken. Den unge journalisten spelas åtskilligt forcerat af hr Lindlöf och hvad hr Petschler beträffar är han ännu ingen riktig farsör, men kan eventuellt bli det om han skiljer sig från vissa knoddäna fasoner. Fruarna Ranft och Textorius svara med framgång för kvinnoförgringen i stycket.

”Furstebarnet” på Oscarsteatern blef ett litet sorgsbarn, som steg i grafven till vacker operamusik. Sofve det i rol — Och nu öfvergå vi till den rena musiken, d. v. s. konserterna, hvaribland den extra symfonikonserter, som Kgl. teatern nyligen bjöd på, förtjänar att särskildt bemärkas. Det var fransk musik, Berlioz’ romantiskt skimrande och den nya riktningen bebådande symfoni ”Harold i Italien”, ett härligt arbete, som gärna kunde återkomma litet oftare, en pianokonserter, c-moll, af Saint-Saëns och två färgrika ryska orkesterfantasier af Glinka och Mussorgski. Pianokonsertern är egentligen ett tekniskt grannlåttsverk, men herr Uno Sundelins

Fru Hilda Forsslund bland sina jubileumsblommor. Otto Ohm foto.

Michael Fokin och Vera Fokina i “Kleopatra” på Kungl. Teatern.

briljanta föredrag af principalstämman beredde en festlig och fördjupande glans öfver kompositionen. Hofkapellet hedrade sig som alltid.

Af de två främmande pianisterna Katharine Goodson och Marguerite Melville-Liszniowska kunde den förstnämnda betecknas som geniet, den senare som talangen. Katherine Goodson är den besjälade artisen, som får de mästars hon tolkar — en Brahms, en Mozart, en Chopin — att lefva upp med rikt och strålande lif. Hon tänker deras tankar, talar deras eget språk, då hon spelar, medan Melville-Liszniowska med all sin synbara andakt — en något affekterad andakt — och manuella skicklighet endast när förgården till det skönas boningar.

Men de som med hvarje fiber af sin varelse ha hemorts rätt i det skönas rike äro den ryske balettmästaren Michael Fokin och fru Vera Fokina, hvilkas uppträdande på vår opera i baletterna ”Kleopatra” och ”Sylfiderna” afslöjat för oss hvilken underbart rik och skönhetsmåttad konst den dramatiska dansen är, då den ledes af ett geni, som förstår att mimiskt-plastiskt återgifva det som lifvet ständigt är fullt af: glädje och kval, bafvan och hopp, trånad och dröm. Det fordras superlativer för att karaktärisera ”Kleopatra”, denna stormande känslorgie, ett giftigt kärleksrus omsatt i den uttrycksfullaste dans af sköna gestalter, fyllda af en dyonysisk yra. Och så dess motsats: den skört poetiska nocturnen ”Sylfiderna”, en saga i hvitt och silfver, en dans af öm grace och fjärlslätt melankoli. Om vi säga att fru Fokina närmast kunde liknas vid en dansande själ, så torde läsaren förstå storheten i hennes konst och förtrollningen i hennes färging. Michael Fokin väckte ej mindre beundran genom sin strålande manlighet samt den intelligens och energi som på fjorton dagar omvandlat vår egen balettkår, så att den var som elektriserad af de nya uppgifterna och afgaf ett alligenom konstnärligt resultat. Vårt tack för denna ryska invasion! —

Ett guldbryllöp med scenen har i dagarna begåtts af en af provinsens bästa karaktärsskådespelerskor, fru Hilda Forsslund, som tillhört teatern i 50 år. Jubileet ägde rum i Malmö, där den framstående konstnärinnan firades dels med en receptföreställning, dels med kamraters och vänners varma sympatibevis.

ARIEL.

Wettergrens
KAPPOR
&
KOSTYMER

BÄSTA SMITT
OMBORGSPULLASTE ARBETE
ERHÅLLAS I DE FLESTA
KAPPAFFÄRER I RIKET.

OFVANSTÅENDE FABRIKAT

finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

Patent. **Hafregryn** och
Hafremjöl

Begär alltid GYLLENHAMMARS patenterade Hafregryn och Hafremjöl, hvilka fylla alla fordringar på angenäm smak och rikedom af näringsämnen. Läckra! Bepröfvade!

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.
Inneh. af Elisabeth Ostmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 23—29 MARS 1913.

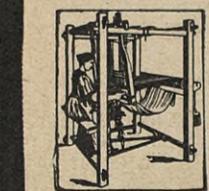
SÖNDAG. (Påskdagen.) Frukost: Smörgåsbord; kalffilé med béarnaisesås och stekt potatis; mjölk; kaffe eller te med saffransbröd. Middag: Consommé Geraldine; sjötunga å la Normande; ångstekt poularde med grönsaker; vaniljglass med mandelsprits.

MÅNDAG. (Annandag Påsk.) Frukost: Smörgåsbord; omelett med champinjon- och fjägelstufning (rester från påskdagen); mjölk; kaffe eller te med tekakor. Middag: Nässelkål med förloerade ägg; persiljespäckad lammstek med legymer och salader; kall aprikospudding med vispad grädda.

TISDAG. (Marie beb.-dag.) Frukost: Smörgåsbord; ägg å la Opris; mjölk; kaffe eller te med kex. Middag: Sparrispuré; oxfilé med legymer; gräddvårflor med sylt.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; biff å la Backman; mjölk; kaffe eller te. Middag: Stekt filé af rödspotta med potatismos; mannagrynskräm med mjölk.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; silpölsa; kaffe eller te. Middag: Arter med fläsk; ugnspannkaka med sylt.

Schweizer's
Siden
tullfritt till bostaden!

Begär prof på våra nyheter för våren och somnaren till klädningar och blusar: Crêpe de Chine, Eolienne, Voile, Foulards, Messaline, Mousseline, 120 cm. bredt, från 95 öre metern, i svart, vitt, enfärgadt och kulört, äfvensom broderade blusar och klädningar i batist, ylle, lärt och siden.

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till privatpersoner, porto- och tullfritt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 4 (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Sjötunga å la Normande (f. 6 pers.). 3 sjötungor på omkr. 5 hg st., 1 msk. salt (15 gr.)

Till kokning: 1½ msk. smör (30 gr.), fiskbuljong.

Stufning: 1 burk champinjoner (¼ lit.), 2 msk. smör (40 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 4 dcl. fiskbuljong, 1 hg. räkor, 1 burk musslor (¼ lit.), salt, hvitpeppar, 1 äggula.

Sås: 1½ msk. smör (30 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 3 dcl. fiskbuljong, 2 msk. champinjonspad, 2 msk. musselspad, 2 msk. tjock grädda, 2 äggulor, 30 gr. smör, salt, kajenn.

Till garnering: 6 skivfor tryffel, 12 kraft- eller råkstjättar, 6 champinjonhattar, 6—8 små halfmånar af smördeg, kruspersilja.

Beredning: Sjötungorna urtagas, sköljas väl och torkas; fenorna klippas bort. En djup skära skäres med en spetsig knif längs efter ryggen på båda sidor och filéerna skäras försiktigt från benet, så att de ej gå sönder. De läggs med skinnsidan mot en skärbräda och köttet skäres från skinnets, Gälarna klippas bort och huvudet, benet och det hvita skinnets sköljas väl och härpå kokas buljong. Filéerna ingnidas med saltet och få ligga på hvarandra 1 tim., hvarefter de äro torkas med fiskhandduk och kokas 5—8 min. i fiskbuljongen. De läggs upp med hälslef, och få rinna af på duk. Fiskbuljongen mätas, kokas ihop, om den utgör mer än 8 dcl., och användes till såsen.

De uppläggas med hälslef i krans på ett aflängt fat, helst af silfver, fatet sättes några minuter i främre delen af ugnen och det spad, som därunder samlas, hålles noga af. Stufningen läggs i mitten på fatet, såsen hålles öfver fisken och anrättningen garneras vackert med tryffel, kraftstjättarna, champinjonerna, som frästs i smör, smördeghalvmånarna och persiljan. Serveras med små runda, kokta potatisar, urtagna med legymjör.

Till stufningen en skäras champinjonerna i mindre bitar, sedan 6 hattar fräntagits till garnering. De skurna champinjonerna frästs i smöret, tills det är klart, då de klämmas upp med en sked och mjölet fräses med smöret 2 min., fiskbuljongen spädes på och såsen får koka 5 min. De renade räkor och musslorna läggs i stufningen får koka upp, afsmakas med kryddorna, afredes med den uppvispade äggulan och får sjuda.

Till såsen frästs smör och mjöl, 2 min., fiskbuljongen, champinjon- och musselspadet samt grädden spädas på, och såsen får koka 5 min. De uppvispade äggulorna och det kalla smöret tillsätts, och såsen får sjuda under vispning.

Ångstekt poularde (f. 6—8 pers.). 1 poularde eller 1 kapun på omkr. 3 kg., ½ citron, 25 gr. tryffel skinka eller tunga, ½ msk. salt (8 gr.), ¼ tsk. hvitpeppar, 1 hg. späck i 1 skifva, 3 msk. smör (60 gr.), 2 morötter, 1 rödlök, 1 selleristjälk, 1 msk. rå, finskuren skinka, ¾ lit. klar kalf- eller hönsbuljong, 1 dcl. champinjonspad, maderal eller vitt vin, 3 dcl. mörk buljong.

Beredning: Fågeln förberedes på vanligt sätt, gnides med citronen på bröst och ben, hvarpå dessa doppas några ögonblick i kokande ljus buljong eller vatten. Den späckas därefter med strimlor af tryffel, skinka eller tunga, gnides in- och utvändigt med en blandning af salt och peppar, uppsättes, belägges med späckskeivan, som fastbindes med fint segelgarn. I en kastrull, ej större än att fågeln nätt och jämnt rymmes, brynes smöret, fågeln nedlägges däri och brynes vackert på alla sidor, hvarefter den upptages. Morötterna ansas och det röda af dem hackas fint, likaså rödlöken och det inre af selleristjälken. Grönsakerna läggs i kastrullen tillika med skinkan; fågeln lägges ofvanpå och en tredjedel af buljongen spädes på. Locket pålägges och buljongen får koka ihop, öfver sakta eld, tills den är tjock och simmig. Då tillsättes resten af buljongen, kastrullen sättes utan lock i ugnen och fågeln får steka tills den är mör, under det den öses öfver hvar 10.de min. Tio min. innan fågeln är färdig påspädes champinjonspadet eller vinet. Fågeln lägges i ett djupt fat och täckes öfver, så att den hålles varm. Grönsakerna (som ej fått brännas) spädas med den mörka buljongen och få koka 10 min. Upphållas i servett, urvriden i hett vatten, hvarefter såsen noga befrias från allt fett, uppkokas och afsmakas. Fågeln skäres, garneras med små prinskorvar, grönsaker och brynt potatis. Såsen serveras i säskål.

Vaniljglass (f. 12 pers.). 8 äggulor, 1 lit. kokande grädda eller mjölk, 150 gr. socker, 1 stor vaniljstång.

Beredning: Grädden kokas upp med vaniljstången, som därefter får ligga i grädden 20 min. för att draga, hvarefter den borttages. Äggulorna röras med sockret i en kastrull omkr. 20 min. Den kokande grädden spädes på, litet i sänder, hvarefter krämen får sjuda öfver elden under kraftig vispning, tills den är tjock och pösig. Kastrullen afliftes och vispningen fortsättes tills krämen är kall. — Oskummad mjölk kan användas i stället för grädda, men då tages 10 äggulor och 180 gr. socker. — Glasskrämen fryses på vanligt sätt, ställes upp på skål eller fat med servett eller tårtpapper och serveras med glassbröd.

Vaniljglass (f. 12 pers.). 8 äggulor, 1 lit. kokande grädda eller mjölk, 150 gr. socker, 1 stor vaniljstång.

Beredning: Grädden kokas upp med vaniljstången, som därefter får ligga i grädden 20 min. för att draga, hvarefter den borttages. Äggulorna röras med sockret i en kastrull omkr. 20 min. Den kokande grädden spädes på, litet i sänder, hvarefter krämen får sjuda öfver elden under kraftig vispning, tills den är tjock och pösig. Kastrullen afliftes och vispningen fortsättes tills krämen är kall. — Oskummad mjölk kan användas i stället för grädda, men då tages 10 äggulor och 180 gr. socker. — Glasskrämen fryses på vanligt sätt, ställes upp på skål eller fat med servett eller tårtpapper och serveras med glassbröd.

Rikhalliga variationer. Begär prisk. Tidholms Bruk, Tidholm. Kungl. Hofleverantör. Försäljningsmagasin: Mästersamuelsg. 38, STOCKHOLM.

Skolklädning

af prima blå cheviot

Ålder	4	5	6	7	8
Kr.	11.—	11,50	12.—	12,50	13,50

Ålder	9	10	11	12	13
Kr.	14,50	15,50	16,50	17,50	18,50

Gymnastikbyxor

af prima blå cheviot.

Ålder	7	8	9	10	11	12
Kr.	5.—	5,25	5,75	6,25	6,75	7,25

Ålder	13	14	15
Kr.	7,75	8,25	8,75

A.-B. NORDISKA KOMPANIET,
STUREPLAN.

Faller håret
använd genast

F. Paulis Azymol-Stimulus.

Världsberömda.
SINGER C:O
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filiales
på alla större platser.

En föga kostsam dryck
hemmastadd å de finaste frukostbord:

VAN HOUTENS CACAO

banbrytaren i cacao-branchen,
världsmarknadens ledande märke.

Ekstroms JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM-TEKN-FABRIK

Albert och Marie
rekommenderas.
ARTIEBOLAGET ÖREBRO KEXFABRIK.
(Kungl. Hofleverantör).

Mellins Food

är bästa kraftnärning för
svaga, klona barn i alla åldrar.
Förordas af läkare.
Köpes i apotek, speci-
& drogaffärer.

TIDHOLMS FANTASIÖBLER
Rikhalliga variationer. Begär prisk. Tidholms Bruk, Tidholm. Kungl. Hofleverantör. Försäljningsmagasin: Mästersamuelsg. 38, STOCKHOLM.

A.C. SVENSSONS
KNÄCKEBRÖDSBAGERI
GÖTEBORG
Äkta Göteborgs-
Knäckebröd.
Hygienkontrollant:
Dr. G. Hjort
af Ornäs.
Tel.: 11 & 929.

Obs!
VARUMÄRKET
"FYRTORNETS"
Svenska

Sardiner i finaste
Olivolja och Tomatsås
för Smörgåsbordet.

En Prästfru

meddelar:
"Bäcksinns Amerikanska Jästpulver är ett idealiskt jäsmedel för all slags bakning. Jag har aldrig förut använt något så utmärkt!"
Säljes öfverallt.
Tillverkas af
OSCAR BÄCKSIN, GÖTEBORG

Lejon
Pantalar & Strumpor
Försälgas
i alla välsorterade
Sybehörs-Manufaktur
& Kortvaruaffärer.

Kall aprikospudding (f. 6 pers.). 350 gr. torkade aprikoser, 1,3 lit. vatten, 125 gr. socker.
Till puddingen: 3 1/2 dcl. af spadet, 3-4 blad gelatin, de passerade aprikoserna.

Beredning: Aprikoserna sköljas väl och kokas i vattnet tillsatt med sockret, tills de äro mjuka. Lagen fräsilas då och aprikoserna passerar. Gelatinet sköljes i kallt vatten, klippes i bitar och lägges i fruktlagen, som därefter får koka upp och vispas, tills den är kall och börjar tjockna. Då tillsättes fruktturen och massan hälls i vattenskjöld och sockerbeströdd form och får stå på is 3-4 tim. att stelna. Puddingen lossas från kanten med en spetsig knif, stjälpes upp på flat glasskål, garneras med frukt och serveras med vaniljsås.

Käldolmar (f. 6 pers.). 1 käldolm, vatten, salt, 1 dcl. risgryn (100 gr.), 1/2 msk. smör, 6-7 dcl. mjölk.

Köttfärs: 3 hg. benfritt oxkött, 1 hg. benfritt kalv- eller svinkött, 50 gr. späck, 1 msk. salt (15 gr.), 1/2 tsk.

FÖRTJUSNING

De alla väcker vårt smärtsamma
hjärta oerhålligt af Kontinentens
mesta nyheter i

SIDEN.

Bestik vår utställning eller tillskrif
10 så sända vi fränko och

GRATIS

De stora profilkollektion af de mest
stökta, eleganta mönster!

BRUNKEBERGS MANUFAKTURMAGASIN
GRUNDLÄGGARE 24. STOCKHOLM.
Allm. Tel. 1940 Riks. Tel. 715

Pensionsförsäkring.

Allmänna Enke- och Pupillkassan i Sverige

meddelar försäkring för pensioner till efterlevande änkor och barn.
Inträde är öppet för hvarje svensk undersåte, som med afseende å hälso-
tillstånd prövas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan betingas
från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller delvis genom
revers eller öck årliga premier.
All vinst tillfaller de försäkrade i form af årlig tillväxt af pensionen un-
der den persons lifstid som betingat pensionen. Pensionstillväxten utgår f. n.
med 4,5 procent för år å det betingade pensionsbeloppet.
Prospekt portofritt. Adress: Storkyrkobrinken 11, Stockholm.

VIADOL-Tvålen, med största om-
sorg sammansatt af de finaste ingredi-
enser, är en toalett-tvål af högsta
kvalitet.
Tvål- & Partymfabriken VIOLA,
Göteborg.

**Karlskoga praktiska
läroverk**

för kvinnor, skola för utbildan-
de av praktiskt du-
gande kvinnor, bör-
jar 15 maj.
Praktiska skolan för män börjar 1 nov.
5,000 elever besökt skolorna. Erkänt
goda resultat. Erhållet lista pris för
arbeten.
Prospekt mot dubbelt porto. Adr.: Karl-
skoga. JOH. LINDHOLM.

vitpeppar, 1 ägg, 1 äggula, 1-2 dcl. gräddes.
Till stekning: 4 msk. smör (80 gr.), 8 dcl. buljong.
Beredning: Käbladen lossas försiktigt från stocken, läggas i kokande, saltadt vatten och förvällas omkr. 5 min. De upptagas med hälslef och får rinna af på duk, hvarest det gröfsta af huvudnerven bortskäres.
Risgrynen sköljas, skällas i hett vatten, upphållas i durkslag och få afrinna. Smöret smältes i en kastrull, mjölken ihålles, får koka upp, grynen illäggas och få under röring koka tills de äro mjuka, då de upphållas att kallna. — Köttfärsen beredes på vanligt sätt, blandas väl med de kalla grynen och afsmakas noga. (År färsen för hård, spådes den med litet mera gräddes.) En msk. af färsen lägges på hvarje kälblad, som därefter hoprullas och ombindes med fint segelgarn, förut doppadt i kokande vatten. Smöret brynes i en stekgryta, dolmarna illäggas och brynas vackert, spådas med litet af den kokande buljongen och få sakta steka med tätt lock omkr. 2 tim. Under tiden spådes med mera buljong, när så behöves. De upptagas, garnet klippes bort och dolmarna upplägges på karott. Såsen silas, afredes och hälls öfver dem. Risgrynen kunna uteslutas, men mera färs beräknas då.

Ägg å la Opris (f. 6 pers.). 6 ägg, 3 msk. tomatur, 2 skivor tryffel.
Stufning: 150 gr. kalvbräss, 1/2 lit. vatten, 1/2 tsk. salt, 1 burk champinjoner (1/4 lit.), 3 msk. smör (60 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 1 dcl. brässspad, 1 dcl. champinjonspad, 2 dcl. buljong, salt, socker, vitpeppar.

Beredning: Stufningen beredes först och hålles varm i vattenbad. — Kalvbräset bör ligga i vatten 1 tim. för att blodet skall dragas ur. Det blancheras (lägges i kallt, lätt saltadt vatten och får där koka 10 min.) och påsättes därefter i 1/2 lit. kokande vatten, tillsatt med saltet, att koka omkr. 1/2 tim. eller tills det är hvitt och fast. Det upplägges på sikt att väl rinna af och spadet tillvaratages. Bräset skäres i fina tärningar. Champinjoner skäras i tunna skivor eller tärningar och fräses i smöret, tills det är klart, då de klämmas upp med en sked, och smöret fräses med mjölet 2 min. Brässpadet, champinjonspadet och buljongen spådas på och såsen får koka 5 min. Bräset och svampen illäggas, stufningen får ett uppkok och afsmakas med kryddorna. Äggen kokas 5 min., doppas i kallt vatten, skalas och skäras itu längs efter. Stufningen hålles upp på midten af ett rundt serveringsfat, äggen lägges i krans däromkring och öfvergjutas med tomaturpurén. På hvarje ägghälva lägges en skiva tryffel.
Anrättningen serveras som lunch eller supé.

Starkt aptitgifvande, gifver Vasens »Ferro» de bästa resultat vid blodbrist och allmän svaghet. »Ferro» är ett järncaseinpeptonat som med lätthet upptages i blodet. På alla apotek till 2 kr. fl.

Skall man företaga en tur på fem å sex veckor, bör man hafva en extra omgång kläder, som kan sändas på järnväg eller ångbåt till någon af de större orterna, adresserad till hotellvärd eller kommissionär. Tag ej för litet pengar med!
Fru Eva.

Nr 52. Sök något stipendium. Genom Fredrika Bremerförbundet kan ni nog få veta hvilka ni kan söka.
Inkognita.

Nr 53. Svenska lifförsäkringsanstalten Trygg är kvinnoförsäkringsanstalten »par préférence».
Fru Eva.

Nr 54. Ni blandar den önskade färgen tillsammans med linolja så att det blir en lagom tjock välling, tillsatt därefter litet terpentin så torkar det fortare.
Om ni lägger klorkalk på tallriker och placerar dem här och där i de fuktiga rummen skall det om några dagar draga till sig fukten. Klorkalken blir genomvåt och ersättes med ny. Elda duktigt och håll under tiden fönstren öppna.
Sissie Maxwell.

**Förkylnings-
sjukdomar, såsom
Hosta, Bröstkattarr
och Influenta lindras
och botas af
Sirolin "Roche".**
Välsmakande och
aptitgifvande, bästa
skydd mot bröst-
åkommer.
Erhålles på alla apotek.

Laxpudding med risgryn (f. 6 pers.). 3 1/2 hg. salt lax, 1 lit. skummjolk, 2 dcl. risgryn (2 hg.), 1/2 lit. oskummad mjölk, 3 msk. kallt smör (60 gr.), 2-3 ägg, 2 tsk. salt (10 gr.), 2 tsk. socker (10 gr.), 1/2 tsk. vitpeppar.
Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 3 msk. stötta skorpor.
Beredning: Laxen sköljes, skäres i skivor och får ligga i skummjolk omkr. 3 tim., tages upp och inklappas i en duk eller i hvitt papper. Den skäres därefter i tärningar. Risgrynen sköljas, skällas i hett vatten, sättas på i den kokande mjölken och få koka under röring, tills de äro nästan mjuka; spådas med litet mera mjölk, om så fordras. De hålles upp och det kalla smöret tillsättes genast; när grynen kallnat, nedröras de uppvispade äggulorna, laxtärningarna och kryddorna. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna. Massan afsmakas noga, hålles i en smord och brödbeströdd pudningform, beströms med 1 msk. af de stötta skorpor och gräddas i ordinar ugnsvärme omkring 1 tim. Serveras med smält smör.

Rabarbersoppa (f. 6 pers.). 3-4 stjälkar rabarber eller 1/2 lit. konserv, sådan, 2 lit. vatten, skalet af 1/4 citron, 1-1 1/2 kkp. krossocker, 2 msk. potatismjöl (30 gr.), 2 äggulor, 1 kkp. strösocker.
Beredning: Användes färsk rabarber, sköljes den, torkas och skäres i 2 cm. långa bitar. Vattnet kokas upp, rabarbern lägges i jämte citronskalet och får koka, tills den faller sönder. Soppan silas, hålles tillbaka i kastrullen och krossocket lägges i. Den får åter koka upp, afredes med potatismjöl, uttrödt i 1/2 kkp. vatten, och får koka 2 min. Äggulorna och strösockret röras i soppskålen till skum, och soppan hålles i under jämn vispning. Den serveras med potatismjölsbakelser eller skorpor. I enklare fall uteslutas äggulorna men då användes mera potatismjöl.

Nr 55. Kanske ni kan starta ett inackorderingspensionat!
Inkognita.

Nr 56. Kära »fattig!» Någon ut-
sikt till att få renskrifning på lan-
det finnes verkligen icke. Men vill
ni ha en liten och säker inkomst, så
börja med insamling af medicinalväx-
ter, de uppköpas på apoteken samt af
»Svenska medicinalväxtföreningen», adr.
Gripsholm, Mariefred. Skrif dit ef-
ter prislista. Försök med någon agen-
tur, te, bokagentur eller dylikt. Kan
ni, skaffa er litet bomullstyg samt hvit
och kulört domestik och sy förkläden,
enka blusar o. d. Köp billig bom-
ullstramalj och sy enkla lysdukar,
brickdukar, formband, servetväskor.
Enkla lamp- och stakmattor, borst-
väskor, tidsningsväskor. Skaffa er så
en stor korg med lock, bekläd den
med vaxduk och fyll den med edra
arbeten. Tala så vid en glad och
hyggelig gumma att hon mot 10 %
går omkring med den i byarne i er
hemtrakt. Vill ni ha adr. till en god
teagentur samt till affärer där ni
kan köpa billigt och en hel del för-

SVAR

Å den senast införda serien frågor följa
här nedan svar, och har redaktionen
ansett, att det värfsta priset 10 kr. denna
gång bör tilldelas sign. Sissie Maxwell, hvar-
den innehafvaren af denna signatur beha-
gade anmäla sig å vår byrå för beloppets
utbekommande.

Nr 51. I Idun nr 24 och 25 för
år 1893 finnes ett par utmärkta up-
psatser om »Fotvandring». Er fråga
tycks mest äise utrustningen, se här
hvad som behöves. En lagom stor
ränsel, en lätt pläd, en strandkofta,
en stark och tålig kort promenadköl,
en bredsbyggig hatt, ett par blusar.
Två omgångar jägerunderdräkter, tre
par strumpor, ett par starka, rymliga,
begagnade läderkängor och ett par tu-
ristkor, fyra näsdukar, tvättskim-
handskar, aseptin, konjak, kax och
chokolad, litet toalettaker och sy-
attiralj (glöm ej stoppgarn!), en liten
burk zinksalva för fötterna.

Nr 52. Sök något stipendium. Genom Fredrika Bremerförbundet kan ni nog få veta hvilka ni kan söka.
Inkognita.

Nr 53. Svenska lifförsäkringsanstalten Trygg är kvinnoförsäkringsanstalten »par préférence».
Fru Eva.

Nr 54. Ni blandar den önskade färgen tillsammans med linolja så att det blir en lagom tjock välling, tillsatt därefter litet terpentin så torkar det fortare.
Om ni lägger klorkalk på tallriker och placerar dem här och där i de fuktiga rummen skall det om några dagar draga till sig fukten. Klorkalken blir genomvåt och ersättes med ny. Elda duktigt och håll under tiden fönstren öppna.
Sissie Maxwell.

Mot fukt i väggar hjälper
just aldrig rapping invändigt. Jag
har funnit det vara bäst att bekläda
den fuktande väggen — den må vara
af trä eller sten — helst inifrån med
1 1/2-2 tums tjock spontad plank el-
ler ock utifrån, hvilket kan godt ske,
då vind eller kontor finnes å ytter-
sida. Ibland kan det vara nödvändigt
å båda sidor. Kanske är väggen för
tunn, består blott af en enda stens
längd eller bredd, och då mötas kyla
och värme och uppstår fuktighet. Men
plankbeslå icke med luft-mellanrum,
såsom somliga göra, utan fäst plan-
korna tätt på väggen och passa därvid
4-tumsspiken i murbruksfogningarne.
Beslås väggen utifrån, så är bra att
lägga tjarpapp mellan plankan och
väggen, ty beslagning på yttersidan
vill alltid eljest verka sämre än om
det sker inifrån.

Kläss, Uppsala.
Nr 55. Sök er ett hem tillsam-
mans med en änkefru med ungefär
samma inkomster, samma läggning och
intressen för att om sympati uppstår
ni då kunde dela ett hem och där-
igenom få det billigare och trefligare.
Antag att ni tillika med en liten
trädgård samt höns och kanningård
kunde dessutom upprätta väfvskola el-

ANALYS.

PROTON
(ren ägghvita framställd
ur mjölk)
100 % ägghvita.
Pris pr 1/4 kg.
Kr. 1:25.

SANATOGEN
och liknande kraftnärings-
preparat
90-95 % ägghvita.
Pris pr 1/4 kg.
Kr. 9:40.

På grund af sin utomordentliga renhet tillgodogöres PROTON fullständigt af kroppen och är därför ett utmärkt näringsmedel för svaga och sjuka personer.
Erhålles å alla apotek.

ler något annat allmännyttigt. Vi-
dare råd är villig meddela genom
bref till »Ensamstående», Huskvarna
P. r.

Nr 55. Kanske ni kan starta ett inackorderingspensionat!
Inkognita.

Nr 56. Kära »fattig!» Någon ut-
sikt till att få renskrifning på lan-
det finnes verkligen icke. Men vill
ni ha en liten och säker inkomst, så
börja med insamling af medicinalväx-
ter, de uppköpas på apoteken samt af
»Svenska medicinalväxtföreningen», adr.
Gripsholm, Mariefred. Skrif dit ef-
ter prislista. Försök med någon agen-
tur, te, bokagentur eller dylikt. Kan
ni, skaffa er litet bomullstyg samt hvit
och kulört domestik och sy förkläden,
enka blusar o. d. Köp billig bom-
ullstramalj och sy enkla lysdukar,
brickdukar, formband, servetväskor.
Enkla lamp- och stakmattor, borst-
väskor, tidsningsväskor. Skaffa er så
en stor korg med lock, bekläd den
med vaxduk och fyll den med edra
arbeten. Tala så vid en glad och
hyggelig gumma att hon mot 10 %
går omkring med den i byarne i er
hemtrakt. Vill ni ha adr. till en god
teagentur samt till affärer där ni
kan köpa billigt och en hel del för-

slag till handarbeten, står jag gärna
till tjänst därmed. Skrif under min
signatur till Postkontoret Odensegaden
Köbenhavn p. r. och ni skall få svar
pr omgående.
Sissie Maxwell.

Nr 57. Ni får naturligtvis bereda
er på att det anses opassande af en
del misstänksamt folk. Men så länge
Anna själf anser att det går bra,
så — — — Men bli inte förvånad
om ni märker en dag att de där
ensamma stunderna på de ensamma
rummen leda till något mera än in-
tellectuellt nöje och nytta.
K.

Nr 58. Nääskurserna äro afgifts-
fria och mat tillhandahålles mot en
billig afgift. Skrif och begär prospekt
under adress Näs, Floda.
Fru Eva.

Nr 59. Hör efter å Södra K. F.
U. K:s husmodersskola, Ostgötagat,
24 B, Stockholm.
K.

Nr 60. Tala vid en läkare. Akten-
skapet innebär mera än att »sköta ett
hem». Det är ock ansvar för kom-
mande släkten.
Fru Eva.

— Visst intel! Är kärleken den
rätta och er blifvande make god och
vänlig, utgör hjärtfel intet hinder.
Men, framför allt, ingen öfveran-

Schweizer's
broderade klädningar

Osydda, tvättäkta, med äkta Schweizer-broderier, levereras tull- och portofritt till bodstaden till ett undantagspris af kr. 10.80.
De bestå af:
4.20 meter broderier, 48 cm. breda
på 4.20 meter bästa batist, 116 cm. bred.
Förefinnas i: helt hvitt,
hvitt med broderi i gammalblått,
> > > i gammalrosa,
> > > i reseda,
> > > i lila,
> > > i guld,
> > > i svart.
Begär redan i dag vår nyaste katalog med prover, som sändes fränko. Specialitet: rober för damer, barn och babys samt blusar af de nyaste tygerna. Våra broderier äro osydda, men vi leverera på beställning tillskräningsmönster i alla storlekar.
Schweizer & Co., Luzern A 10 (Schweiz).

F. PAULIS
Liljemjolk Creme
förskönar skyddar
HUD och HY.
1 och 2 kr. pr burk.

Lugna dej, pojke!
Det går på ett par minuter

när man har en
husqvarna
Symaskin.
Förmånliga afbetalningsvillkor.

M. Zadiq's
Tvätt-pulver
med Violdoft

Kom ihåg!
M. Zadiq's Tvättpulver med Violdoft
Från tidens tvättmedel
Gom-ulan terat klor
M. Zadiq, Malmö
Kem.-Tekn. Fabriker

Hotell Excelsior,

med restaurant och tvåförrättning,
Stockholm C, 35 Birger Jarlsgat.,

motsvarar de bästa af utlandets
Christliche Hospize och Temperance
Hotels. Lämpligt för damer och fa-
miljer. Inga drickspengar.

X-KROKEN

Ista
Pris
ZÜRICH 1911

Ista
Pris
HANNOVER 1912

Omsättning
år 1912
7.000.000
krokar

Leverantör
till de flesta
EUROPEISKA
HOF.

Bästa och förnämsta tafvelkrok.
Bör finnas i hvarje hem...
Till salu i alla järnaffärer i Sverige.
Allmänheten varnas för mindervärdiga efterapningar

strängning, arbeta lugnt och sansadt, tag hellre längre tid till hvarje göromål, och hvilade emellanåt fullt utsträckt på en soffa. Om det än bara blir 5 à 10 min. så är verkan däraf stor. Men hvilade hellre ofta under några minuter än endast 1 à 2 gånger under längre tid.

N:r 61. Trädgårdsskötsel kan ni få lära er hos fröken Elfrida Lenck, Arvidstorp, Trollhättan, samt hos fröken Lillie Landgren, Torshäll, Leksand. I Önnestads trädgårdskurs emottagas äfven några icke betalande elever.

Skönhetens hemlighet ligger ofta i en sund och frisk hy, som lättast erhålles och bibehålles genom daglig användning af F. Paulis Ovicula tvål.

Där hållbarhet och briljant utseende sättes i första rummet, är målning med emaljfärgen **Chinalack** att föredraga framför alla andra liknande färger. Belönad med guldmedalj.

Finnes i alla kulörer hos alla färghandlare. Fabrikant: **Dorch, Bäcksin & C:o A.-B.**, Göteborg och Stockholm.

TAPISSERIAFFÄR att öfvertaga, 16 år gammal. Utmärkt läge i sydsvensk sjöstad. Goda villkor! Svar till »Tapisseriaffär», Iduns exp., f. v. b.

Flickrums- eller förmaksmatta, 3x4, litet begagnad, ljus i tre färger säljes billigt. Sv. t. »Ombyte», Iduns exp.

En läkare, som själf lidit af asthma skriver följande om Apotekare Neumeiers, Frankfurt a/M., Asthmapulver och Asthmacigarillos:

»Jag kan icke nog tacka för Eder vänlighet att till-sända mig Edert asthmapulver, hvilket just kom mig tillhanda, då jag själf svårt besvärades af asthma. Verkan däraf var utmärkt.

D:r Kirschner, leg. läkare, Polzin, Pommern.
Erhålles endast å apoteken. Pris per burk pulver eller kartong cigarillos Kr. 1:50.
Apoteket Kronan, Göteborg.

Skrif efter prospekt från dem alla så får ni se hur priserna ställa sig. Visst är det framtid för en frisk människa med trädgårdsskötsel.

Sissie Maxwell.
— Se Idun n:r 10 d. å., sista sidan, mellersta spalten, 5:te annonser. Den kanske är lämplig för er. Inkognita.

N:r 62. Om Märta uppger adr. till redaktionen och insänder dubbelt porto, erhåller hon diverse gardinprover.

— Sy ej röda gardiner till edert matrum, det är farligt för ögonen och gör dessutom rummet mörkt, tag hellre gula, de verka sol och blifva förtjusande om man syr hålsöm på groft linne.

N:r 63. För att bli tandtekniker fordras: betyg skall företes öfver att sökanden undergått godkänd mogenhetspröfning. I denna pröfning skall hafva erhållits minst betyget godkänd i biologi och fysik enligt fordringarna å latin- och realgymnasium samt i kemi enligt fordringarna å realgymnasium eller skall sökanden sedermera genom särskild fylnadspröfning hafva ådagalagt motsvarande insikter i dessa ämnen. År examen äldre än 2 år skall bevis företes om uppförande och sysselsättning under tiden. Ansökningar skola vara inlämnade till Tandläkareinstitutets inspektör före den 20 augusti. Inskrifning sker under sista veckan i aug.

För att bli slöjdlärlarinna fordras att genomgå kurser. Sådana kan ni få genomgå på flera ställen. I Hulda Lundins Slöjdseminarium, Stockholm, Banérgatan 1, undervisningstid 1 sept.—15 dec., 10 jan.—1 juni. Afgift 200 kr. Inträdesfordringar: allmänbildning, jämte färdighet i linne- och klädsömnad, stickning samt teckning. Handarbetets Vänner, Stockholm, Birgerjarlsgatan 5, har högre kurs för handarbetslärlarinnor 1 febr.—31 maj, 1 sept.—15 dec. Föreningens Sy- och väfskola 15 jan.—15 juni, 1 sept.—15 dec. Andrea Eneroths Slöjdlärlarinne-kurs, Stockholm, Karduanmakaregat. 8 B. Lärlarinnekursen omfattar 4 afdelningar och kan genomgås på helt eller halft år. Høstterminen börjar i sept.; vårterminen i januari. Men svårt att få platser efteråt. Dock, har man fått en sådan, så har man fått en god brödbit.

N:r 64. Om ni skaffar eder formar med tätt slutande lock så kunna alla puddingar kokas i vattenbad på spisen, se blott till att pannan är tillräckligt djup, att vattnet når endast till formens lock (ej öfver det) och kokar sakta samt att pannans lock ligger tätt.

Recept till fiskfärs (4 pers.): 3 hg. fiskkött (af gädda eller kolja), 4 dcl. gräddmjölk, 1 hg. smör, 2 ägg, 50 gr. hvetemjöl, salt, hvitpeppar.

Köttet males mycket fint, (6 à 8 gånger), arbetas med det kalla smöret, äggulorna och mjölet till en smidig massa, sedan spådes med mjölken litet i taget, kryddas och arbetas minst 3/4 tim., då de till skum slagna hvitorna nedröras, fyller i en 1 1/2 lit. rymmande, med smör smord och med skorpar beströdd form samt kokas 1 1/2 tim. i vattenbad på spisen. Serveras med räksås (i brist på kräftor).

Bloodpudding: (satsen lagom till samma form som föreg.) 5 dcl. blod, 4 dcl. mjölk, 5 dcl. groft rågmjöl, 2 msk. sirup, 2 tsk. salt, 1/2 tsk. kryddpeppar, 1 tsk. mejram, 1 lök (kan utslutas), 2 msk. flöttyr.

Alla ingredienserna vispas tillsammans utom löken, som först hackas och brynes i flöttyren innan den tillsättes, smeten lämnas att svälla 1 tim. och fyller sedan i smord och brödbeströdd form samt kokas som föregående, uppstjälpes och serveras med skiradt smör eller mjölsås och lingon.

Flera recept kunde skrivas, men de finnas i kokböcker och kunna, som sagdt, alla kokas i vattenbad blott lämplig form finnes. Sådana köpas i bosättningsaffärer till 3 kr. st. af bleck, koppar dyrare.

Örebro Husmoderskola.
N:r 65. I en bok af N. G. Ram, »Slöjdskolan i hemmet», är bland annat en afdelning om bokbinderi. Och så finnes en bok, »Den praktiske bokbindaren», pris 75 öre. Säljes hos Björck & Börjesson, Stockholm. Inkognita.

N:r 66. Egna hem Vasagatan 32 har treffliga små villor som kunna erhållas mot billig årlig amortering. I Enskele finnas äfven dylika, likaså i Orby m. fl. villastäder.

N:r 67. I första bokhandel får ni reda på en bok om champinjonodling. K.

N:r 69. Om husmoder vill vara god insända sin adress till fru Anna Cedergren, Mörmor, Karlstad, skola tillförlitliga intyg om diskapparaten Solators praktiska fördelar samt öriga uppgifter sändas eder, och om så önskas anvisning lämnas å ställe där den kan beses i arbete.

(Forts.)

100 år

blir blott en och annan i våra dagar men när någon uppnår eller närmar sig denna vördnadsbjudande ålder, så kan man hålla tio mot ett, att han därför kan tacka sin goda mat-smältning.

Ett utmärkt sätt att hålla magen och matsmältningen i ordning, är att dagligen förtära AXA havregröt eller havrevälling. Denna föda innehåller äfven de för kroppens väpnader nödvändiga ämnen i lämpliga proportioner och är lika mycket att rekommendera för gammal som för ung.

Härtill kommer, att väl lagad AXA-gröt är en mycket välsmakande föda och i förhållande till sitt näringsvärde är den billigare än alla andra i husmanskost ingående rätter.

Köp originalpaketer, endast då kan man vara säker på att få AXA havregryn. Av ett paket å 55 öre erhållas cirka 30 portioner gröt. Således knappast 2 öre pr portion.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

Gunleif, Smånätt, men utan all personlig färg och klang. Och det tillfredsställer icke våra anspråk.

A. M. J. Hvilket sammelsurium! May Flinek, Finland. Jo, gärna.

Nore Öbo. Vi skulle vilja påstå att lifvet är mycket underligt och att det svårligen kan karaktäriseras blott med ett par så allmänna uttryck.

L. N. Som det är alltför tedentiöst och ej erbjuder några nya synpunkter måste vi afböja.

M. W. Arligt sagdt så kan ni inte skriva vers.

Gunnar Vide. Passar oss inte. E. B—e. Ämnet är bra, men ni har ej kunnat behandla det.

Lill-Syster. Historien gick omedelbart i papperskorgen.

Ivan. Inte ens det billiga priset kan beveka oss. Vi tro, uppriktigt sagdt, att ni hör till dem, som få gå kvar och slarfa nedanför parnassen.

Gustaf Rein. Eder naivitet är lika stor som eder vers är dålig. Clary. Alldeles utan anlag är ni nog inte. Men de behöfva mycken utbildning, innan ni kan åstadkomma något, värdt att tryckas.

Guste. Det är mer än vänligt af er att vilja »kärleksdroppar ljuta i medmänniskors ädla hjärtan», då ni själf icke lyckas komma åt en enda droppe i poesien bågare.

U. Lämpar sig icke. Eric Rosén. Det där måtte ni ha skrivit i sömnen eller också »da-gen efter».

Professor E. Almqvist

vid Karolinska Institutet i Stockholm rekommenderar det världsberömda **»Kathreiner»** som följer:

Jag anser **»Kathreiner»** särskilt värt att beaktas av den svenska allmänheten. Det torde vara välkommet såväl i familjerna som i de offentliga anstalterna. För barn och sjuka är det mera lämpligt än oblandat kaffe.

Begär därför endast **»Kathreiner»** och visa tillbaka alla mer eller mindre värdelösa efterapningar, som gå under namn av mallkaffe, så vet Ni, vad Ni får.

Svensk tillverkning.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

HUSHALLERSKA, sparsam, duglig, bildad och med glad sätt önskas för ungherre till landtushåll på vestkusten. Upplysn. och foto. jämte löneanspråk till 1:sta maj, Iduns exp.

DUKTIG, barnkär flicka, ålder cirka 20 år och af bättre familj, får plats 1 april, om svar jämte löneanspråk insändes till fru Ebba Ekroth, Mönsterås.

HUSHALLERSKA, ordningsam samt fullt kunnig i matlagning, erhåller plats hos ungherre i landsortsstad. Svar med uppgift å ålder och lönepret, till »X. X.», Iduns exp.

BARNSKÖTERSKA, fullt pålitlig, van vid späda barn samt villig deltaga i förekommande göromål, får genast plats att sköta 5 mån. gosse. Lön 20 kr. Svar till »G. L.», Falun p. r.

UNG FLICKA villig att tillsammans med annan bättre flicka sköta alla i ett hem förekommande sysslor erhåller anställning 1 maj. Svar inom 5 dagar till »Barnkär», Helsingborg p. r.

KVINNLIG AGENT, bosatt i stad eller större samhälle sökes för lättsåld artikel. Hög provision. Svar till »Brita L.», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

PLATS FINNES nu eller 24 april för stadgad bättre flicka att på egen hand sköta litet enkelt hushåll hos äldre dam i Lund. Någon kunnighet i vanlig sjukvård fordras. Betyg och ref. sändas under adress »Ånkegröfvinna», Ystad p. r.

HUSFÖRESTÄNDARINNA sökes till finare ungarbarnshem. Svar med foto (absolut villkor) till »A. B. 28», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

HUSHÅLLSRÖKEN, bildad, omkr. 30 år, önskas till landet, 35 min. från Sthlm. Kunnig i enkel och fin matlagning, bakning, saftning, syltning och inkokning. Alla nutida bekvämligheter finnas. Hjälp till köksysslor. Vänligt bemötande som anstår en bildad person utlovas. Ej familjemedlem. Svar till »Förmånlig plats», Iduns exp., Sthlm.

I DALARNA, samhälle, godt hem, litet hushåll med jungfru, får bättre hushållsvan flicka, kunnig i matlagning o. s. v. plats. Goda betyg fordras. Vid. Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

OFFICERSHEM å Karlsborg får bildad, enkel, barnkär praktisk flicka plats som sällskap och hjälp. Medlem af familjen. Vid. Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

BARNFRÖKEN van, pålitlig och ordentlig, önskas. Svar emotes tacksamt under adress: »E. F. P. R.», Saltjöbaden.

ÄLDRE ANKEFRU önskar bildad flicka att sköta hennes hem i Stockholm. Allm. tel. 18727 före kl. 10 f. m. för vidare meddelande. Platsen ledig i april.

BARNFRÖKEN för 2 barn i åldern 3 1/2 och 1 1/2, år erhåller plats på landet i disponentfamilj i Västerbotten. Svar med uppgift om ref. och löneanspråk till »Disponentfamilj», Iduns exp. f. v. b.

RASK OCH HURTIG FLICKA, något van vid och intresserad af trädgårdsskötsel får plats i trefrigt hem. Svar till »Friskt lif», Iduns exp.

ENGELSKA önskas af disponentfamilj i södra Sverige att under några månader mot fritt vivre tala språket. Helst även kunnig i tyska. Svar till »Fru E. Nordlöf», Rydöbruk.

STUDENTSKA (helst real.) erhåller elevplats å apoteket i Varberg från 1 april eller 1 maj. Vidare meddelar Apotekare Harald Lindahl, Varberg.

TVÄNNE ENKLA FLICKOR, helst värmer, erhålla bra platser den 24:de april på herregård i Bohuslän som kokerska och husjungfru. Svar till Sundsby, Hjelteby.

PLATSBYRÅN, Norrköping, tel. 1622, anskaffar kv. tjänare, alla bransch. Plats för hush.-frök., kok., hus. m. fl. anm. Svar 2 porto besv.

FÖR ANSPRÅKSLÖS bildad flicka (30 å 35 år) finnes plats att sköta ett litet hem för två äldre damer. Svar till fru Molander, Asarum.

BILDAD, enkel och barnkär flicka får plats den 24 april hos ung Stockholmsfamilj för att sköta 3 års flicka och deltaga något i hemmets skötande. Sommarmånaderna tillbringas vid svenska och utländska badorter. Kunskap i sömnad önskvärd. Svar med uppgift på ref. till »Barnfröken 1913», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

I LÅKARFAMILJ, bosatt å större badort, får barnfröken, helst van vid barns vård och sykkunnig, plats för tre barn. Vid. Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsgatan 34, Sthlm.

I VÄSTERGÖTLAND vid Omberg får erfaren hushållsröken god plats i tre personers hushåll med tjänare. Vid. Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

GODA PLATSER för vård., sjuksköt., kontors-, affärs-, sällskaps-, hushålls-, barnfröknar genom Norra Inack.-Byrån, Malmsskillnadsgatan 27, Sthlm.

SKOLKOKSLÄRARINNA eller hushållerska, som under sommaren vill vistas å ovanligt vacker trakt, erhåller plats i mindre pensionat. Svar före 1 april till »X.», Kolmården.

BARNSKÖTERSKA, pålitlig, snäll, frisk och något kunnig i sömnad får bra plats att sköta fyra barn från 3 till 9 år hos officerfamilj i Karlskrona. Bor på somrarna i Danmark. Svar till »Barnsköterska», Karlskrona p. r.

GUTES GEHALT. Erfarenes Kinderfräulein zum 1 April von guter schwed. Fam. in einer Vorstadt Stockholms gesucht. Dieselbe muss selbständig die Körperpflege und Beschäftigung von mehreren Kindern übernehmen. Antwort an »S. T.», Herserud via Stockholm.

STADGAD FLICKA, frisk och stark, med ordningsinne och uthållighet får plats att sköta en lam fru. Något erfaren har företräde. Svar till Fru A. Hallberg, Odengatan 16 II, Sthlm.

Enkel, bildad, frisk och barnkär flicka får god plats i liten familj den 24 april att sköta 2 barn (3 och 1 år), samt deltaga i förefallande göromål. Betyg, foto samt löneanspråk sändes till »E. F. 1913», Norrköping p. r.

Vid Ebba Lundbergs h. läroverk för flickor, Helsingborg äro för nästa läsår fyra platser lediga:

- 1) Amnen: Modersmål, historia, geografi och engelska;
- 2) Amnen: Matematik, fysik, kemi och biologi;
- 3) Amnen: Modersmål, franska, biologi och hälsolära;
- 4) Amnen: Modersmål, tyska, engelska och latin.

Utbildning: högre kompetens. Lön enligt lag. För lärarinna med fil. ämbets-ex. o. profår, med kompetens att undervisa i latin, är lönen 1,500 kr. Utbyte af ämnen möjligt. Ansökningar insändas före den 1 april till föreståndarinnan.

Tvättförestånderska, fullt kunnig i skötseln af en större tvättinrättning med därtill hörande maskiner m. m. erhåller plats vid Västerviks hospital den 21 nästa april. Löneförmanerna äro 450 kr. för år och fria naturaförmåner hvar till kommer ålderstillägg efter 2, 5 och 10 års tjänst med resp. 10, 20 och 40 % på lönen. Pension erhålles efter 55 lefnads- och 20 tjänsteår. Ansökan, åtföljd af vidimerade betygsafskrifter, läkare- och frejdebetyg torde insändas senast den 1 nästa april. Västervik den 13 mars 1913. HOSPITALSKONTORET.

Kokerska och Husa sökes till 1:sta maj i god familj om 5 personer. De böra vara kunniga uti sina sysslor samt förstå att i ett hem man ofta behöver hjälpa hvarandra. Svar med betyg och rek., om möjligt foto, till »M. H.», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

Husmodersbefattningen vid Fröbergiska Uppfostringsanstalten kungöres härmed till ansökan ledig att tillträdas den 1 nästkom. augusti. Lön 500 kronor jämte bostad och kost. Ansökningar, ställda till Styrelsen för Fröbergiska Stiftelsen, insändas till undertecknad före den 1 nästkommande maj. Fröbergiska Uppfostringsanstalten, Kalmar, den 1 mars 1913.

Anstaltens föreståndare.

PLATSSÖKANDE

UNG FLICKA kunnig i sömnad önskar aflönad plats hos ensam dam som hjälp och sällskap. Svar märkt »Värmländska», Iduns exp., Stockholm.

BÄTTRE FLICKA önskar plats som sällskap och hjälp hos ensam dam eller familj; är kunnig i ett hems skötande. Svar till »Familjemedlem», Kiosken, Vasaplatsen, Göteborg.

ENKEL, ordentlig flicka kunnig i sjukvård önskar plats som sällskap och hjälp åt någon klen herre eller dam. Svar till »Sjukvård», Hvetlanda p. r.

UNG, bildad norrländska, väflärlarinna (Handarbets Vänner), kunnig i knyppling, konstväfnad, linnösöm och något klädsöm, samt van vid alla inom ett hem förekommande göromål, önskar lämplig plats. Helst vid någon hemslöjdsförening eller såsom väflärlarinna. Ev. i hem då pianounderv. ått. nyb. kan gifvas. Svar märkt »Norrländska», Box 20, Nyland.

20-ÅRIG FLICKA som genomgått 8-klassigt läroverk önskar plats som guvernant för mindre barn. Små anspråk. Svar till »Familjemedlem», Marielund p. r.

HUSHÅLLSKUNNIG FLICKA önskar plats i präst- eller herrgård, där tillfälle gives att öva sig i konstväfnad. Svar till »Villig», Kiosken, Järntorget Göteborg.

ENKEL, 33-årig bättre flicka, kunnig i matlagning och ett hems skötande, söker plats hos ensam dam, herre eller som hushållsröken i familj. Bästa betyg och ref. finnas. Svar till »K. 1913», Iduns exp.

EXAMINERAD SJUKSKÖTERSKA och aocuschörka önskar plats på sjukhus eller i familj. Svar till »System», Linköping p. r.

PLATS som husföreståndarinna önskas af frisk, gladlynt, bildad flicka. Kunnig i allt som hör till ett hems skötande. Svar till »Tora», Norrköping p. r.

SOM SÄLLSKAP och hjälp önskar elementarbildad ung flicka plats hos äldre dam strax eller framdeles. Är kunnig i enkel matlagning och handarbete, och villig att med hjälp till gröfre sysslor sköta hemmet. Svar till »E. M. J. 25», Lund p. r.

UNG FLICKA önskar plats i bättre familj att gå frun tillhanda, har genomgått kurs i matlagning, linnösöm, handbrodering m. m. Svar till »E. G.», Torshälla p. r.

TVA PÄLTLIGA och ordentliga Smålandsflickor, 18 år, önska plats i en och samma bättre familj i Dalarna. Lön och vänligt bemötande önskas. Svar till »V. H. G. S.», Iduns exp. f. v. b.

UNG TYSK examinerad lärarinna söker plats, eventuellt som sällskap. Talar engelska och franska. Svar till »H. E.», Karlstad p. r.

EN FLICKA önskar plats 1:sta april i liten familj. Svar märkt »17 år», Kungsgat. 7, Örebro.

BARNSKÖTERSKA, Bildad flicka, som innehaft flerårig plats vid spädbarnshem, önskar 15 maj eller 1 juni plats å dylikt. Äfven vikariat. Utmärkt ref. Svar till »F. S. 1913», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

I GODT HEM, där jungfru finnes, sökes plats af bättre flicka kunnig i matlagning, bakning o. s. v. Goda betyg. Svar »Duglig, Hushållsvan», Sv. Telegrambyrån, Sthlm, f. v. b.

EN ENKEL och anspråkslös flicka som genomgått praktisk skola samt förut haft plats önskar i maj eller juni plats i bättre familj som sällskap och hjälp. Svar märkt »Familjemedlem 25», Nöbbeled p. r.

ELEMENTARBILDAD FLICKA önskar plats i bättre familj, helst på landet, att vara husmoders hjälp och sällskap eller att undervisa och läsa läxor med mindre barn. Har genomgått hushållsskola samt är något kunnig i sömnad och handarbete. Vill anses som familjemedlem. Svar till »K. 21 år», Sv. Telegrambyrån, Göteborg.

UNG FLICKA önskar som hjälp och sällskap medfölja familj eller ensam dam på resa utomlands. Svar tacksamt inom 14 dagar till »Sällskaps», Örebro p. r.

PLATS SÖKES som väflärlarinna i skola. Har genomgått slöjdskola, slöjdsseminarium och en väfkurs på Handarbetets Vänner. Svar till »Väflärlarinna», Iduns exp.

BÄTTRE, 23-årig norrländska önskar plats som sällskap och hjälp i familj, helst där barn finnes. Tacksamt svar till »23 år», Sundsvall p. r.

I GODT HEM där jungfru finnes sökes plats af bättre hushållsvan flicka. Kunnig i matlagning, bakning o. s. v. Goda betyg. Svar »Plikttrogen», Sv. Telegrambyrån, Sthlm, f. v. b.

GEBILDETE DEUTSCHE, 20 Jahre alt, seit Okt. in einer Sthlm. Artzfamilie, sucht zum 1. Juni Aufnahme in feinem Hause, zur Stütze und Gesellschaft der Dame. Taschengeld erwünscht. Gefällige Offerten an Frä. Prörtnier, Allm. Tidn.-kont., Gust. Ad. Torg, Sthlm.

BÄTTRE FLICKA med godt sätt och utseende, kunnig i alla inom huset förekommande göromål samt sömnad och kamning önskar plats att gå frun tillhanda. Svar till »O. 23 år», Iduns exp., Sthlm.

Kvinnlig gymnastikdirektör, utex. från Dr Arvedsons institut, praktiserat i Tyskland, önskar snarast plats i Sverige å badort, institut eller familj. Svar tacksamt till »26 år», Iduns exp.

Ung, bildad flicka önskar plats i fam. som husmoders hjälp vid alla i hemmet förekom. sysslor. Genomgått kurs i linnösöm, något kunnig i väfnad. Svar till »Arbetsam och villig», Ludvika p. r.

EN MEDELÅLDERS DAM kan få god inackordering på nyåret i naturskön trakt, härlig luft, goda kommunikationer, på landet, nära stad. Svar till »Stilla hem», Bergvik p. r.

I LANDERYDS PRÄSTGÅRD, bredvid Stångån och intill Hjulbro station å Östra Centralbanan, gifves i sommar tillfälle till enskild konfirmationsundervisning under 6 veckor 19 juni-31 juli. Närmare meddelar t. f. kyrkoherden Nils Onattin-gus, Hjulbro.

KONFIRMANDER mottagas instundande sommar omkr. 6 veckor från början af juli i Hallaryds sundt och naturskönt belägn prästgård. Närmaste järnvägsstation Killeberg.

KONFIRMANDER mottagas äfven inst. sommar 14 juni-28 juli i Tådene vid Vänern vackert belägn prästg. i Västergöt. 3 min. till post och järnv. Goda ref. Adr. Norra Kedum. Ivar Blomberg, kyrkoherde.

I FIN FAMILJ i vacker trakt af Småland erhålles god inackordering. Hushållslever mottagas äfven. Svar till »Hemlif», Iduns exp. f. v. b.

SPRÅKSTUDIER. Bästa tillfälle för unga svenskor i Elisabethschule med evang. pensionat. Hildesheim b/ Hannover. Svenska ref. Begär prospekt.

GODA HEM, pensionat och herrgårdar, som för sommaren önskar mottaga inackorderter torde anmäla sig å Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm. Etabl. 1887.

NÅGRA KONFIRMANDER mottagas till sommaren i Asarums prästgård, nära Karlshamn. Svar till kyrkoherde Anton Kullenberg, Asarum.

KONFIRMATIONSUNDERVISNING meddelas under 6 veckor från den 1 juli af komminister R. Janzon, Stjärnorp, Östergötland.

Konfirmander, flickor, mottagas den 1 juli i Grenna Komministergård. Närmare meddelar Pastor J. Lindblad, Grenna.

Nervsjuka. För ett nerv- eller sinnessjukt fruntimmer, som kan vårdas privat finns plats i godt hem. Moderat pris. Bästa ref. Närmare meddelar Fru H. Winberg, Vastena.

Inackordering. I Orsa i Dalarna kan för en eller två personer erhållas mycket god inack. i bildad familj på ett naturskönt, skogigt, högt, hälsosamt beläget ställe. Svar till »Inackordering», Orsa p. r.

Bröstsjuka. FURULIDENS Sanatorium pr Ingelstad rekon. Högt och friskt läge intill Ingelstads järnvägsstation, 30 min. resa från Växjö. Ligghallar. Läkare dr Y. Tegner. Pris 100 kr. för deladt, 125 för enskildt rum på månad. Prospekt på begäran. Rikst. Ingelstad 16.

SJUKSKÖTERSKEKURS. Vid Läns-lasarettet i Vänersborg börjar ny kurs för sjuksköterskeelever nästa 1:sta okt. Fordringar bland annat minst 21 års ålder och elementarskolebildning. Kursen, som är 2-årig, omfattar såväl teoretisk som praktisk utbildning. Närmare upplysningar lämnas af öfversköterskan därstädes.

OM ALLA VISSTE hurgodt och hälso- samt

vanligt kaffe blir, då det blandas med VICTORIA-KAFFE, skulle de alltid använda detta utmärkta kaffetilättningsmedel.

VICTORIA-KAFFE är verkligen välsmakande och i motsats till vanligt kaffe äfven när-rande samt upphäver till stor del det vanliga kaffets häsofarliga egenskaper. Blandad därför Edert vanl. kaffe med VICTORIA-KAFFE från Per Fricks Fabriker, Malmö.

NYHETER FÖR VÅREN O. SOMMAREN i Linne-, Moll- o. Tyll-klädningar samt Blusar.

Hvitbrodyr, garneringsband m. m. Fint illustrerad katalog gratis och franko. Agenter antagas mot hög provision. Svenska Konstväfnadsaffären, Björnlanda.

IDUNS KOKBOK utgifven af Elisabeth Östman, afhandlar såväl matlagning i vanlig bemärkelse som bakning och konservering af kött, fisk, frukt, grönsaker och svamp, karamell- och konfektkokning, beredning af drycker och charkuterivaror, servering, borddukning och servettbrytning och

är vår modernaste kokbok till utstyrel och innehåll. Alla bokens 1,071 recept äro praktiskt pröfvade vid Elisabeth Östmans Husmoderskola och öfverskådligt uppställda, med ingrediensernas vikt eller rymdmängd noggrant angifven. Äfven helt unga husmödrar och tjänarinnor med mindre erfarenhet och vana finna därigenom en säker handledning,

den är rikt illustrerad, med 12 färgtrycksplanscher, med afbildningar af köttstycken, fåglar, fiskar, svampar samt grönsaker jämte fyra styckningsplanscher och två sidor med fotografier af olika servettbrytningar. Det

bästa beviset för bokens lämplighet som vår generations kokbok för det borgerliga svenska hemmet är, att det på mindre än två år tryckts öfver 25,000 exemplar af

den kokboken.

Den kostar, komplett inbunden i ett vackert klotband, endast kr. 5:50 och den finnes att tillgå hos närmaste bokhandel eller hos A.-B. LJUS i Stockholm.

Engelska lektioner för skolungdom. Mr Grenville Grove, infödd engelsman, akad. bildad (Oxford Univ.), förf. till »Modern Engelsk Lärobok» m. m. Odengatan 47. A. T. 182 61. Rikst. 129 79.

KALMAR ÅNGKVARNS näringsrika, dryga, välkända

HAFREGRYN

från Nordens största och moder-naste hafregrynskvarn

med en afverkningsförmåga af 60,000 kg. hafre pr dygn.

— Nybyggd åren 1911—1912. —

Nyheter för våren o. sommaren i Linne-, Moll- o. Tyll-klädningar samt Blusar.

Hvitbrodyr, garneringsband m. m. Fint illustrerad katalog gratis och franko. Agenter antagas mot hög provision. Svenska Konstväfnadsaffären, Björnlanda.

IDUNS KOKBOK utgifven af Elisabeth Östman, afhandlar såväl matlagning i vanlig bemärkelse som bakning och konservering af kött, fisk, frukt, grönsaker och svamp, karamell- och konfektkokning, beredning af drycker och charkuterivaror, servering, borddukning och servettbrytning och

är vår modernaste kokbok till utstyrel och innehåll. Alla bokens 1,071 recept äro praktiskt pröfvade vid Elisabeth Östmans Husmoderskola och öfverskådligt uppställda, med ingrediensernas vikt eller rymdmängd noggrant angifven. Äfven helt unga husmödrar och tjänarinnor med mindre erfarenhet och vana finna därigenom en säker handledning,

den är rikt illustrerad, med 12 färgtrycksplanscher, med afbildningar af köttstycken, fåglar, fiskar, svampar samt grönsaker jämte fyra styckningsplanscher och två sidor med fotografier af olika servettbrytningar. Det

bästa beviset för bokens lämplighet som vår generations kokbok för det borgerliga svenska hemmet är, att det på mindre än två år tryckts öfver 25,000 exemplar af

den kokboken.

Den kostar, komplett inbunden i ett vackert klotband, endast kr. 5:50 och den finnes att tillgå hos närmaste bokhandel eller hos A.-B. LJUS i Stockholm.

Det bästa läkemedlet är

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Doktor J. Arvedsons kurs Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik, medför enligt kongl. maj:ts medgivande samma kompetens och rättigheter som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet. Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran genom Dr: J. Arvedson, adr. Odengatan 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet. Ny kurs börjar 14 sept. Prospekt gen. kapten J. Thulin, LUND.

Med. Dr: E. Kleens (ett-åriga) kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 i. m. Nr 37 Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp. Prospekt begäres städe under adress Saltsjöbaden.

Doktor Sigge Wikanders Radium-Inhalatorium (Sthlm, Smålandsgat. 4, III tr. Hiss.) för behandling af kron. ledgångs- och muskel-reumatism, gikt, urinsyre-diathes, neuralgier (ischias), vissa hjärt-sjukdomar, sömnlöshet. Institutet flyttas under sommaren till Lannaskede Brunn.

Göteborgs Privata Förlossningshem, Molinsgat. 7, Tel. 1750, 3937, 8770. Större rum med tel. 8 o. 10 kr. pr dag. Mindre rum 100 kr. för 10 dagar, förlossningsarvodet inberäknadt. Goda referenser. Prospekt på begäran.

Eau Mono. (Professor Mono). Rengör ansiktet fullständigt. Utmärkt mot öppna porer. Borttager rodnad, kyla o. alla slags irritationer. Pris kr. 3.50, 6.— och 10.—. Endast i Franska Parfymmagasinet (Hoflev.) 21 Drottninggatan 21, Stockholm.

Oatine-Crème är det förnämsta medlet att skydda huden för köldens skadliga inverkan. Denna kraftiga snöhvita naturprodukt-extrakt af ren hafre renar porerna, läker huden o. hyn blir vacker o. klar. — Äkta endast i hvit burk med grönt lock The Oatine Co., London. Oatine-Crème säljes efter tullförhöjningen till 1.50 o. 3 kr. pr burk samt Oatine-Tvål, Oatine-Puder o. Balsam säljes öfverallt o. hos A. W. Nording, Biblioteksgatan 11 o. Drottningg. 68, Stockholm.

Besvärande hårväxt borttages bäst genom Mc Millan & Arthurs, London, **EPILATOIRE.** Depôt hos A. W. NORDING, Biblioteksg. 11, Drottningg. 68, Sthlm.

TRICOPHEROUS är världens förnämsta Hårmedel och öfverträffas icke af något annat liknande preparat. Pris pr fl. 2.50. Erhålles hos alla 1:sta klass Parfymeri-, Drogh- och Coiffyrfärfärer.

Prenumerera på Idun.

Beställningar af kalla rätter

såsom glacerad tunga och fågel, färser, à-la-dauber, vol-au-venter, mayonnaiser, krustader, kroketter, äfvensom å matbröd, kaffebröd, småbröd, bakelser, tårter, glace, gelée, apelsinmarmelad, apelsin-saff och konfekt, likaså å medvurst, fläskkorf, pressylta, kalfsylta, leverpastej m. m., mottages dagligen till och med den 24 maj.

ELISABETH ÖSTMANS HUSMODERSKURS, Adr.: 40 Klarabergsgatan, 5 tr., Stockholm. Rikstelefon: 20 35. Allm. telefon: 93 02.

Andrea Eneroths Handarbetsskola och Seminarium.

Karduansmakaregatan 8 B, 1 tr. Allm. Tel. Br. 45 36. Stockholm. Högre, af Kongl. Maj:ts godkänd lärarinneutbildning i handarbete. Kurser på 1, 1½ eller 2 år. Prospekt sändas. Anmälningar till nästa arbetsår, som börjar 1 sept. mottagas dagl. kl. 12—1 i skolans lokal.

Uppsala Enskilda Läroverk och Privatgymnasium.

Samskola med förb. klasser, sexklassig realskola och 3-årig gymnasium med dimissionsrätt samt för flickor, som ej vilja aflägga examen, kl. 7 o. 8 med normalskolkompetens; dessutom en seminariekl. med uppgift att utbilda unga kvinnor för hem och familj och särskildt att göra dem skickliga att sköta, handleda och undervisa mindre barn i hem, Kindergarten och småskola. I gymnasiet 1:sta ring vinnes inträde utan tentamen af dem, som tagit realskolexamen med godkända betyg. De, som anmäla sig före 20 maj, få tentera vid vårterminens slut (helt eller delvis), eljes i höst. Josef Liljeblad. Carola Eneroth.

Ljungby Husmoderskola (Småland).

Mottager nya elever. Undervisning i finare och enkel matlagning, bakning, konservering. Servettbrytning, smöruppläggning, smörgåsberedning. Handarbeten, kläd- och linnesöm. Språklektioner. Hälsofarmlig luft. Vackert beläget. Piano. Adress: Fröken A. Bäckström, Ljungby.

Örebro Husmoderskola (icke Hushållsskola)

ger 6 veckors kurs i matlagning, bakning, dukning, uppläggning m. m. samt linnesömnad, med början den 15 april. Skolan har tillerkänts guldmal. Prospekt genom Fru Alf. Rystedt, Örebro.

Kurs i klädsömnad. Elever mottagas dagligen kl. 11—3. Upplys. i skolans lokal, Grefgatan 57. Allm. Tel. Ö. 6270. Riks Ö. 1054. Prospekt på begäran. Selma Wahlgren.

Malens Hafsbad och Kurort. (Säsong 1 juni—31 aug.) Härligaste läge, skyddadt af präktig barrskog. Fullständig varm- och kallvattenkuranstalt. Strandbad. Förstklassigt bord. (Från Holmstrand). Indendent: Docenten Dr W. Wernstedt (Stockholm). Prospekt genom kamrerkontoret, Malen. (Post- och telegrafadress). Järnvägsstation: Båstad.

EUCALYPT återger grått och blekt hår sin ursprungliga färg i hvilken nyance som helst. Garanteradt oskadligt. Attest härför är utfärdad af Herr Dr Carl Setterberg, Kemiska Kontrollbyrån, Stockholm. Pris pr flaska å 125 gr. 3 kr. Fås i alla välsorterade Parfymeri- o. Materialaffärer. På platser där Eucalypt ännu icke finnes till salu hänvända man sig till Company Sydneys Agentur, Bruksgatan, Malmö.

Blomstervänner. Använd Rosendahl Blomstergödnad till Edra växter och Ni skall få dubbel glädje af dem. Säljes i burkar å 1½ kg. till 75 öre i hvarje välsorterad blomsterhandel eller direkt + 30 öre till frakt från Rosendahl Fabriker, Karlshamn. Rikst. 30. Kem. analys och bruksanvisning medfölja. Annonsera i Idun!

KORSETT-NYHETER!

"Viktoria"-Korsetten, sista Pariser-Nyhet. Gifver figuren en slank och rak hållning. Bemärk strumpbandens kryssvisa facon, hvilket förhindrar planschettens slitning och låter den fjäderfria delen af korsetten sitta spänd öfver höften. Viktoria A. Prima batist, hvit, ljus lila. Storlekar 54—80.

"Vera"-Korsetten. Denna korsett som under den tid vi fört samma vunnit stort erkännande, är noggrannt afpröfvad å levande modeller och ger genom fjäderarnes ställning bakåt smidighet och styrka. Vera A. Prima batist. Hvita o. rosa. Kr. 4:25. Modell kort upptill och half-lång nedtill. Vera B. Prima batist. Ljusblå. Kr. 5:35. Modell kort upptill och lång nedtill. Storlekar 56—80. Vår illustrerade prisurant sändes gratis vid efterfrågan. Till landsorten mot postförskott + porto.

Kyrkogatan 32, GÖTEBORG. **A. JÖNSSON & C:o.**

Joh. Lundström & C:o A.-B.

KUNGL. HOFLEVERANTÖR. **PRIMA ANTHRACIT** HUSHÅLLSKOL • COKES • BRIKETTER

RIKS.	4 27	Skeppsbron 18	22 88	ALLM.
	22 20	Strandvägen 17	60 19	
	20 12	Norr Mälmarstrand 22	61 98	
	74 47	Söder Mälmarstrand	30 60	

Läs detta: Då på sista tiden flera personer börjat annonsera om, att de bota Engelska sjukan, anhåller jag att icke blifva förvånad med dessa. En annonsör uppgifver sig till och med åga 85 års praktik ehuru själf endast 82 år gammal. Vill Ni erhålla snabb och säker hjälp mot Engelska sjukan, så tillskrif mig, ty jag har behandlat denna sjukdom i 40 år och har således en erfarenhet, som ingen annan. De recept jag använder äro för utvärtes bruk och fullkomligt oskadliga samt härleda sig från munktiden och hafva bringat hjälp åt mångtusende. Engelska sjukan utbryter till alla åldrar och äro symptomerna i hufvudsak följande: **Blodbrist, slappa armar och ben, kalla händer och fötter, magta ända, ingen sömn, ingen aptit, somliga äta mycket men magra ändå, slem stockar sig i hufvudet, mage, leder, som medför en ryslig kläda, utslag, lederna blifva styva, stockar sig slemmet på strupen kallas det struma. Sneda lemmar kunna bli återställda.** Sök i tid åtminstone för barnen, de lida oförskyldt. Bref besvaras blott mot dubbel porto. Begär intyg. **HANNA BENGTSOON, Munkgat. 2, Malmö, vid Pildamsvägen. Tel. 53 68.**

ROYAL WINDSOR Det berömda härstärkande vattnet. Gifver grått hår dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grundadt 1879. Begär endast flaskor med orden: **Royal Windsor Perfection.** En alltjämnt stigande försäljning samt 30 års succés garanterar Royal Windsors verkan. Nederlag: **Franska Parfymmagasinet, Hoflev., 21 Drottninggat. 21, Sthlm.**

Ängrensad och desin Fjäder ficerad, extra fina som öfverallt kostar kr. 2.50 pr kg. säljer jag till kr. 1.25 pr kg. Expedieras fraktfritt i balar 10 kg. Fjädern är ny, ren och fullspritad. Torr, extra prima vara, mycket starkt desinficerad, lätt, mjuk och behaglig. Färdig att genast lägga i dynor. Köp därför en reel god vara, när sådan kan erhållas till ett sådant enastående billigt pris. Tusentals tacksamhetsskrifvelser, emottagna från köpare öfverallt i Sverige. Största lager och omsättning af fjäder och dun i Sverige. Fjäder och dun, som ej utfalla till full belåtenhet får returneras och pengarna återbetalas. Profver gratis o. franko. Innan ni köper fjäder fr. någon annan, så begär offert från S. H. Svensson, Landskrona 44. Tel. 390 Sveriges största verkliga Fjäderaffär.

Ärade Damer i Sverige!

Politisk rösträtt sakna ni ännu, men högsta domsrätt i många tvistiga frågor äga Ni redan. En svensk fabrik, som börjat tillverka en ny sorts härnålar, inlagda i små askar med namnet »IDEAL» och skyddsmärket »NORDBOLEN», anhåller fördsamt att få väjda till Edert afgörande, huruvida dessa nålar äro passande för Eder toalett. Som tvistefrågor böra grundligt utredas, innan domen fälles, torde Ni, om Ni åtaga Eder uppdraget, anmoda den handlande, som Ni göra Edra uppköp af, att skaffa sig dessa nålar, hvilka hvarje välsorterad kortvarugrossist har i lager. Sedan Ni få prof på varan, kunna Ni vid sammanträffande afgöra saken Eder emellan. Befinnes varan god, kunna Ni döma de handlande Ni finna lämpligt anskaffa härnålarna »IDEAL» till Edert fulla behof. Utslaget delgifves fabriken genom ökad eller minskad efterfrågan.

Cyklar nya o. beg. extra billigt! Årsgar. 7.90, slangar 2.90. Ny illustr. katal. gratis o. franko. Agenter antagas. **S. Blombergs Cykelaffär, Stockholm, Tegnérsgatan 18.**

Utan konkurrens ifråga om prisbillighet äro våra **Koklådor.** Bränslebesparande och ekonomiska för alla hushåll. Pris med garanteradt prima Aluminiumkärl, 4 lit., Kr. 11.—. Pris med garanteradt prima Aluminiumkärl, 5 lit., Kr. 12.—. Pris utan kärl, passande för alla storlekar af grytor, Kr. 11.—. **A.-B. Stenströms Bosättningsmagasin,** Hörnet af Kalend.- o. Baltzarsg., Malmö. Tel. 429. Begär vår specialkatalog öfver hela kökstuttyrslar från 35 till 300 kr.

Läs och förvånas! Följ. hushållsats välgjorda korgar-beten bestående af 1 större korg med lock, 80 cm. hög (för förvar af linne), 3 st. Torgkorgar m. lock, 4 st. väskor m. lock, 4 st. tamburkorgar, 2 st. små Koffertkorgar, 1 stilig Papperskorg med fötter, 1 Knifkorg (med plats för 2 duss. par knivar och gafflar), 1 vedbärsare samt 12 st. vanl. småkorgar, tillsammans 29 st., sändes fritt emballerade för endast kr. 8:50 mot efterkräf från Ängaloms Korgfabrik, Lönsboda.

SKÅNSKA HANDELSBANKEN. Fonder 20,650,000 kronor. Stockholmskontor: Arsenalsgat. 9. Filialer: Södermalmstorg 8. Sturegatan 32. Deposition Kapitalräkning } 4 1/2 % Sparkassa 4 % Fondafdelning. Kassafack.

BRUNKEBERGS TEATERN Alltid veckans bästa nyheter! **KASSMAN & C:o, Norrköping.** Telegrafadress: Kasskomp. Rikstelefon 2002. Specialtillv.: "Wellwoven", högsta kvalitet af tyger i svart, blått, grått tillhandahålles genom herrar engrossister o. klädeshandl. **Idun utgifves denna vecka i A och B.**